

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

1-hasábos pélt sor egyzet 20 fl.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási pélt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 31.

Maj számunk főbb közleményei:

- Anglia háborús készülődése.
- A spanyolországi tömeggyilkolás.
- Az Aradi Hitelbank rendkívüli közgyűlése.
- Borhamisítás Aradon?
- Lángban álló gyártelep.
- Spitzer Ignác arcképének leleplezése.
- Rotschild báró szerelme.
- Blériot asszony az uráról.
- A fenséges ur udvarából.
- Megőrült tanítónő.
- Híres cigányprimások.
- Nagy család Dungyerszky Bogdán terhére.
- Az urlasszonyok réme
- Nők a léghajón.

A Szántó-bank.

Arad, július 30

Izidor ültette az almafát s most más akarja leszedni az almáját. A gyümölcs, ha megéri, alighanem magán viseli a csemete betegségét; de így is súlyos igazságtalanság esik Izidoron, akit ugyanakkor vetnek meg, amikor elhatározzák, hogy az általa alapított bankot és zálogházat, a Salacz-utcai pénzügyintézetet továbbra is főtartják.

A megvetésre rászolgált Szántó, az Izidor, de a bankja is arra, hogy eltemessék. A hinduszokás, amely szerint az elhunyt férj mellé az asszonyt is sirba kell tenni, sohase olyan indokolt, mint ez esetben, amikor Szántó és a Hitelbank egyazon véget érdemeltek. S azok után, a miket erről a kis bankról a hatósági, bünyügyi vizsgálat kiderített, mindenki természetesen

nek, önként következőnek találta, hogy ez az idélen alkotás fölszámoljon, s a fölszámolás végeztével a semmibe tűnjön. E helyett a bank rendkívüli közgyűlése ma elhatározta, hogy a „bank-üzemet“ mérsékelt arányokban folytatni fogja.

Már maga az alap is furcsa, a melyre ezt építeni akarják. A bank alelnökének jelentése szerint az alaptőke 330 darab 100 koronás részvényből áll, miután 670 darab a tárcában van. A részvények értékét lebélyegezték tíz koronára. Maradt tehát a banknak 3300 korona alaptőkéje. Ilyen kis tőkével Magyarországon részvénytársaság még nem működött, talán szövetkezet se. Háromezerháromszáz korona alaptőke mellé akarnak betéteket szerezni, zálogházat folytatni. Mert arra aligha lehet kilátás, hogy a tárcában maradt 670 részvényt csak tíz koronájával is el tudják helyezni.

Szivesen elhisszük azoknak, akik a bank szanálására vállalkoztak, hogy mindent, ami rossz, kétéss és férges volt, kidobtak, leirtak s ami megmaradt, az már elsőrendű anyag. De még ez esetben sincs igazi ok rá, hogy a Szántó-bank megmaradjon. A bizalom, amely a bünyvizsgálat, a nagy leleplezés előtt se tudott megerősödni, most még kevésbé fog gyarapodni; e nélkül csak tengődés lenne a bank további fenntartása, a mi egyáltalán nem válik javára se a részvényeseknek, se pedig a visszleszámítolást nyújtó hitelezőknek. A csön-

des fölszámolással mindenesetre több hasznukra lehettek volna.

A pénzpiacra teljesen mindegy, hogy egy 3300 koronás alaptőkével rendelkező bank szaporítja-e a pénzügyintézetek számát, vagy sem, s hogy egy zálogház magánember kezében van, vagy pedig részvénytársasági cím alatt szed kamatot. De erkölcsi tekintetben, s talán a piac teljes jó híre érdekében kívánatos, hogy az olyan alapítások, mint a minő a Hitelbank, még akkor se maradhassanak fenn, ha a bűnös alapítók lebunkózták. Bizonyára lesz még Aradon új pénzügyintézeti alapítás, kiesi is, meg nagy is; de versenyezik; ha tultergésbe csap is át, nem lehet tilosat jelezni. De maradjon meg igazságnak az, hogy úgy alapítani bankot, mint a hogy Szántó Izidor cselekedte, nem lehet, nem szabad, s hogy az így alapított banknak el kell pusztulni. Senkinek se lehetett volna szava az ellen, ha a mai rendkívüli közgyűlésen résztvevők rövid idő múlva, lelkük hajlandóságát követve, új pénzügyintézetet alapítanak; de előbb önmaguk iránt való kötelességük lett volna, hogy a Hitelbank romjait, gyanus cserepeit eltakarítsák. Vagy olyan nehéz, olyan fájó volt az gondolatnak, hogy egy bank, amely rövid fennállása alatt is annyit beszéltett magáról, annyi sok érdekesítő anyagot szolgáltatott, végkép megsemmisüljön?

A panaszkönyv.

— A vasuti életről. —

Lemes Károly már mint műegyetemi hallgató is igen vig fickó volt. Nem igen gondolt tehát azzal sem, hogy néhány óra múlva dörögő fellebvalójának kell magát bemutatnia, miután az x-i államvaspálya szolgálatába kívánt lépni.

Forgalmi gyakornokká történt kinevezését igazoló okmányával zsebében, ült egy másodosztályú kocsiban a végzett műegyetemi hallgató és gondatlanul igyekezett célja felé. Régen hallotta már, hogy a vasuti élet, a szolgálat szigora dacára, felette kedélyes — és neki ez elég volt. Hála az égnek, nem esett ő sem fejre és majd megállja helyét.

És ép idejekorán érte el a h-i állomást, rendeltetési helyét, mert bizony már majdnem unatkozni kezdett. Kiszállt, odalépett az aranyrojtos sipkájú urhoz és bemutatatta magát, mint az ide rendelt forgalmi gyakornokot. Egy percig tetőtől-talpig végignézte az ur. Aztán kezét nyújtott neki és szivesen üdvözölte. Az állomás többi hivatalnokaival még könnyebben megismerkedett. Még ugyanaz nap este Lemes Károly már új pályatársaival ült a közel kocsiban és már mindnyájokkal tes-tu volt.

Midőn másnap reggel kissé mámoros fővel, újdonsíj egyenruhájában, belépett a hivatalos

szobába, állomásfőnöke odavezette egy szekrényhez és telnyitotta azt előtte. Az ujonc sorjába állított, egyenlően bekötött könyveket és kötegekre monó, csak lazán összefűzött és telnyomatott lapokat láthatott.

— Ezek az utasítások és más egyéb szolgálati szabályok, szolt a felebbvaló szárazon. Ha derék vasutassá akar lenni és vizsgálat jó sikerrel kívánja letenni, ezt az egész tömeget tanulja meg könyv nélkül.

Lemes feje szinte zugott a szép kilátástól. — Itt tehát újból, illetve itt kezdődik csak az igazi magolás? kérdé nyíltan.

Az állomásfőnök megnyugtatta és úgy vélekedett, hogy az egész nem nehéz, csak kedvel és előszeretettel lásson hozzá. Hallgasson, figyeljen meg mindent, hogy az egyes szolgálatok mint teljesítettek, akkor aztán az utasításokat is könnyebben fogja megtanulni. Aztán az első forgalmi hivatalnok, Teleky kezére bízta, kit az egész szakaszon ép oly tehetséges, mint kedélyes embernek ismertek. Lemes egyébként már a megelőző estén a lehető legjobb barátjává lett Telekynek, a vén rókanak.

Teleky ép most kezdvén meg huszonnegy óráig tartó szolgálatát, Lemes feltette magában, hogy már az első nap is emberének áll és részt vesz mindenben.

És csakugyan másnap reggel Teleky beismerte, hogy famulusa derekasan tartotta ma-

gát, csak az első délutáni órákban nyomta el egy kissé a fáradság.

Lemes a hősies bevezető szolgálat után következő napon még az ágyban hevert, midőn instruktora, Teleky, érte jött. A gyakornok gyorsan felugrott és öltözködni kezdett. Mosakodása közben Teleky elbeszélte neki, hogy egy zsidó kereskedő az a i állomás panaszkönyvébe beírta, hogy ezelőtt két nappal, épen az ő közös szolgálatuk idején, a h-i állomáson, melyen a 12-es számú személyvonattal utazott keresztül, a szolgálatot teljesítő hivatalnoktól oly pofont kapott, midőn a kocsai ablakán kinézett, hogy arca rettenetesen feldagadt és huzamosb időre e miatt keresetképtelenné lett. A forgalmi főnök, ki csak az imént baladt itt át, beszélt el a dolgot az állomásfőnöknek. A panaszkönyv felterjesztetett az igazgatósághoz.

— És képzeld csak, folytatja Teleky, az a zsidó úgy írja le az illető pofozkodót, hogy okvetlenül én esem gyanuba. Veres szakállt is omlit, ily szakállal pedig csak én dicsekedhetem az egész állomáson.

— Talán csakugyan felpofoztad a szegény zsidót, Teleky barátom, vélekedett Lemes, mi-alatt fésűjével göndör haját bontotta és tanítóját étes oldalpillantásokkal vizsgálta. Nekem megmondhatod öreg!

— Nem, barátom! Szavamra mondom, hogy mitsem tudok a pofról. Eszrevettél talán valamit a személyvonaton? De azt hiszem

Anglia háborús készülődése.

A miniszterelnök kijelentései.

Távirati tudósítás.

Arad, július 30.

Tudvalévő, hogy Anglia és Németország között évek óta feszült viszony uralkodik s nem lehetetlen, hogy ezt a közel jövőben háborúval intézi el a két hatalom. Angolország-nak folyton olyan sejtelmek vannak, mintha Németország őt meg akarná támadni. Ezért erősen fegyverkezik is Anglia. Erre vonatkozik a miniszterelnöknek az Alsóház legutóbbi ülésén mondott következő beszéde is:

A birodalmi védelmi bizottság által előterjesztett javaslatok megvitatása során Asquith miniszterelnök fejtegeti a bizottság hatáskörébe tartozó különböző kérdéseket, a többi között a léghajózási ügyet és annak jövősi alakulását. Ezután áttér arra, hogy a bizottság az invázió kérdésével is foglalkozott. Balfournak 1905. évi nyilatkozatai óta Európa és az egész világ stratégiai helyzetében nagy változások állottak be és Roberts lord kétségkívül ezen okból és más okokból is kérte, hogy e problémát ezen új tények és változások figyelembevételével ismét vizsgálatnak vessük alá. 1905. óta van egy albizottságunk, amely 1907. és 1908. ban nagy figyelemmel és gondal vizsgálta a stratégiai helyzet változásait és a revízió összes lehetőségeit. A bizottság azokra való tekintettel, akik az inváziótól tartanak, az ő szempontjukból a lehető legkedvezőbb feltételekből indult ki, abból a lehetőségéből ugyanis, hogy az ország híján van rendes csapatoknak és hogy a támadás váratlanul és oly hatalom részéről történik, amely Nagy-Britanniával normális diplomáciai viszonyban van. A bizottság egyhangulag arra az eredményre jutott, hogy amíg Anglia tulsúlya a tengeren megfelelő módon biztosítva van, azon az úton, amelyet Roberts lord megjelölt, az invázió egészen lehetetlen művelet volna. (Helyeslés) Ha másrészt a tengeren való tulsúlyunkat elvesztenék, ebben az esetben bármily erősek volnának is honi haderőnk, országunk leigázása invázió nélkül is elkerülhetlen volna. Ezért az admirális feladata a tengeren való tulsúlyt oly mértékben fenntartani, hogy a tengeren ezt a helyzetünket ne veszítsük el. A bizottság második javaslata az volt, hogy hazánk területén oly védelmi hadsereggel kell rendelkezünk, amely erejénél és szervezeténél fogva elegendő, hogy

portyázásokat, vagy egyes expedíciókat viszszautasítson és az ellenséget, amely inváziót tervez, kényszerítse, hogy oly jelentékeny haderővel jöjjön, amely flottánkat nem kerülheti ki. — Az admirális azon a nézeten volt, hogy már 70,000 embernél sokkal jelentékenyebb csapat sem kerülheti ki a flottát. De a nagyobb biztonság kedvéért oly honi hadsereggel kellene rendelkezünk, amely képes volna 70,000 emberből álló hadsereggel szembeszállni. Ha a hadsereg és tengerészet követeléseit kielégítést nyernek, ebben az esetben a bizottságnak alapos vizsgálat után az a nézete, hogy az ország biztosítva van az invázió elől.

Balfour általánosan hozzájárult Asquith kijelentéséhez. Ezután a bizottság javaslatait elfogadták.

A spanyolországi tömeggyilkolás.

Terjed a forradalom.

Távirati tudósítás.

Arad, július 30.

Maura spanyol miniszterelnök azt a hírt röpti világgá felhivatalos szócsövei révén, hogy a helyzet javult Spanyolországban. Ezt a kijelentést ékesen illusztrálják az egyidejűleg érkezett távirati tudósítások, amelyek hírvül hozzák, hogy a riff-csapatok már 30.000 emberből állnak. Ugyanaz a távirat magában foglalja azt is, hogy a spanyol gyalogság három százada eltűnt. Ez természetesen igen alkalmas arra, hogy a lakosságot megnyugtassa.

De egyéb pozitív tények is támogatják Maura miniszterelnök megnyugtató (!) jelentését. Granollersben az történt, hogy két kolostor leégett. Véletlenül kigyúlt egy papi fészek. Tudvalevő, hogy papok tanácsára függesztette föl a király az alkotmányt. Casa della Selvában pedig a lakosság nekiment a csendőrségnek, lefegyverezte és a kaszárnyába csukta. Három korosztálybeli tartalékosok közül pedig egyetlen egy sem engedelmeskedett a behívó parancsnak.

Ezt nevezi Maura miniszterelnök a helyzet javulásának. Az összes jelek pedig arra mutatnak, hogy igenis tombol Spanyolországban a forradalom szélvesze és hullámai oly magasra csapnak, hogy a király trónja erősen inog.

Mai távirataink a következők:

Hivatalos szépitgetés.

Madrid, július 30. Maura miniszterelnök a tegnapi minisztertanács után kijelentette, hogy Barcelonában a helyzet valamivel javult. Az odaküldött csapaterősítések lehetségessé teszik a zavargások elnyomását.

Melilla, július 30. Július hó 28-iki hivatalos és jól értesült jelentés a következőket mondja: A mórok a 27-iki harcokban szenvedett nagy veszteségek következtében elhagyták a spanyol csapatok jobbszárnyával szemben elfoglalt hadállásait és visszavonultak a Guruguegy másik oldalára. A Nomastin nevű parti őrhajó elindult Ahucemacba, amelyet a beneszültek fenyegettek. A Melillánál küzdő hárts (banda) 5000 főnyi erősítést kapott. Pinto tábornok és a többi elesett tiszt és katona temetése katonai pompával ment végbe.

Melilla, július 30. A mai nap folyamán új fordulatok nem állottak be. Gorina tábornok szemlét tartott a tábor felett. Az ellenséges tábor nyugodt. A Puerto-Rice gőzös csapatokkal ideérkezett.

Berlin, július 30. Madridból táviratozzák: A belügyminiszterium közli, hogy a riffkiblok az óriási veszteségek következtében a jobbszárnyon levő állásait elhagyták és a hegy másik oldalára vonultak vissza.

Madrid, július 30. Hivatalosan jelentik: A barcelonai hírek szerint a helyzet javult. A tűzország a külvárosokban visszaverte a zavargókat és nagy veszteségeket okozott nekik. Akik életben maradtak, megadták magukat és kiszolgáltatták fegyvereiket. Most már a Barcelona környékén lévő falvakat kell megtisztítani azoktól a kisebb zavargó csoportoktól, amelyek ott helyet találtak.

A barrikád-harcok.

London, július 30. Madridból táviratozzák: A tábornoki kar tegnap Lapes Dominguez tábornok házában értekezletet tartott. — Megbe-

hogy te éppen ebédeltél, mikor a tizenkettős itt állt.

— Ugy van, erősíté Lemes. Ebédeltem. Tehát a déli vonattal történt? Ugy... ugy...

A gyakornok ur befejezte öltözékét és most panitójával együtt lement a hivatalba. Ott az állomásfőnök egy papirlapot nyújtott át neki elolvasás végett, hogy talán ő is tud valamit az esetről.

Lemes elolvasta a teliirt lapot. Az a-i állomáson felvett és igen furesán fogalmazott panasznak másolata volt, melyben Goldbaum Jakab, vécési kereskedő a felett panaszodik, hogy H.-ban, amint azt Teleky elbeszélte, egy hivatalnok ur által, ki egyszerre nagy dühösen felugrott a futó deszkára, rettentően felpofoztatott és most példás megbüntetését kéri panaszolttnak.

A gyakornok kijelentette, hogy nem hallott és nem látott semmit. Nézete szerint az a kereskedő bolond lehetett. Kinek jutna eszébe, hogy egy embert, ki még hozzá utazó, úgy molens volens felpofozzon?

Es ezzel a dolog feledésbe ment. —

Tizennégy nappal később, Lemes fényes egyenruhájában állomása perronján áll és az open megérkezett gyorsvonat utazóit nézegeti. Egyik másodosztályú kocsiából kiszáll egy ur, ki hóna alatt egy jó nagy s vastag tárcát szorít. Ugyanazon kocsiából és nyomban utána egy kis ember is kiszállt, kinek arcáról látszott a

semita származás, ruhája pedig meglehetősen kopott volt.

Midőn a fel- és alásétáló főnök meglátta a tárcás urat, hozzá sietett és most mindketten szívélyesen üdvözölték egymást. Majd a vele érkezett emberke is belevonatott, a beszélgetésbe és pár pere múlva mindhárman az iroda ajtajához közeledtek.

Teleky, ki mint szolgálatot teljesítő tiszt épen a kalauzkocsiból ugrott le, Lemes mellett elmenve, morda neki:

— A pofos ember itt van. Az igazgatóságtól Rejtélyesi vizsgálóbiztos jött velem, hogy itt jegyzőkönyvet vegyenek fel. Szép história lesz még ebből.

A gyakornok kíváncsi szemmel mérte végig az előtte elhaladó kis embert.

Az állomásfőnök pedig felhasználta az alkalmat, hogy a fiatal és hozzá beosztott kezdőt az igazgatóság küldöttének bemutatassa.

Rejtélyesi, az általánosan kedélyesnek ismert hivatalnok, szívélyesen kezét szorított az ifju vasutással, aztán az állomásfőnök és védenca kíséretében belépett az irodába.

Lemes nőtlen társaival együtt épen az utolsó tárt ételt fogyasztotta a közös étkezőben, midőn Teleky dühötől reszkette lép be és magánkívül beszéli el, hogy az imént szembesítették a zsidó boltossal. Az pedig, amint meglátta, azonnal felkiáltott: „Ugy hiszem, ez az ur volt.”

— Nem sok hiba volt, folytató Teleky és új panaszra adtam volna alkalmat annak az

embernek! De most, fiuk, menjetek át mindnyájan az irodába; az öreg hivat. Ti is belesztek mutatva a kis kakasnak.

A fiatalok nevetve engedtek felebbvalójuk utasításának. Lemes pedig, mielőtt kiment, odaugrik Telekyhez, valamit a fülébe sug, aztán társai után siet.

— No lám, lám! dörmögött Teleky, ki egy pillanatig meglepetve állott, mialatt dus szakállát simogatta, mit rendesen akkor tett, ha valami igen meglepte. Ez már szép história. No, ez jól kezd nálunk! Vagy igen sokra, vagy semmire sem viszi!...

A felpofozott kereskedőnek a többi hivatalnokkal történt szembesítése eredménytelen maradt.

A fiatalok, köztük Lemes gyakornok is, egyenkint állottak a kis ember elé. Ez mindnyájukat élesen szemügyre vette és aztán kedélyesen mosolyogva kijelentette, hogy az ifju urak közt egy sincs, ki ahoz hasonlítana, aki őt pofon verte. Mégis csak annak a vad kinézésű, veres szakállu urnak kellett lennie.

A vizsgálóbiztos még egyszer beidézette Telekyt, ki most becsületszavával erősítette, hogy panaszost pofon nem ütötte, őt a vasuton észre nem vette és a mai napon kívül életében soha nem is látta.

— Nincs tehát más hátra, vélekedett a biztos, minthogy kiballgassam a vonat vezetőit, melyen az intermezzo történt. Teleky ur! Nézzem utána a forgalmi naplóban, melyik szakasz kísérte akkor a személyvonatot.

szélték a szükség esetén teendő intézkedéseket, de általánosságban inkább az a nézet domborodott ki, hogy a legnagyobb veszedelmen már tustestek. A kormány azt állítja, hogy a barcelonai főparancsnoknak már elég csapat áll rendelkezésére, hogy a rendet helyreállíthassa. A főparancsnoknak állítólag már sikerült a barrikádokat ágyutüzeléssel elpusztítani. Ez valószínűleg csak az új városrészre vonatkozik, melynek nyilegyenes utcáiban az ágyuk sikeresen működhetnek. A táviró és telefonösszeköttetést Barcelonával helyreállították.

Francia segély a spanyoloknak.

Páris, július 30. A kormány, amint Oranból jelentik, kibérelte a tranzatlanti gőzhajós társaság Ande nevű gőzöt, hogy Melillába 2000 adag élelmiszert küldjön. A gőz azonnal utnak indult. A francia kormány immár több intézkedést tett, hogy a spanyolokat Afrika északi partjain a lehető legnagyobb támogatásban részesítse. A francia kormány nyilvánvalóan attól fél, hogy a kabilok további győzedelmes előnyomulása Marokkóban a franciákra nézve is kellemetlen következményekkel járhatna.

A csapatok harcai.

Oran, július 30. Melillából jelentik: Az e hó 27-iki harc nagy veszteségeket okozott a spanyoloknak. A riffcsapatok 30.000 emberből állottak. A spanyol gyalogság három százada eltűnt. A kórházak zsúfolva vannak sebesültekkel. Az „Ande” gőz a francia kormány utasítására ma éjjel elhagyja Orant, hogy élelmiszert vigyen Melillába.

Páris, július 30. Melillából ideérkezett jelentések azt mondják, hogy a mórok veszteségei olyan nagyok voltak, hogy kénytelenek halottaikat százzámra elégetni. A kabilok a legutóbbi harcokban, a sebesültek óriási számától eltekintve, 4000 halotyat vesztek.

Lefegyverezett csendőrség.

Cerbere, július 30. Granollersben két kolostor leégett. Casa della Selvában a csendőrséget a lakosság lefegy-

verezte, elfogta és a kaszárnyába zárta. Az 1906., 1907. és 1908. évi tartalékok közül egyetlenegy sem engedelmeskedett a behívó parancsnak.

A király és a miniszterek.

Madridból táviratozzák: Ma minisztertanács volt Alfonz király elnöklete alatt. A minisztertanácsa barcelonai és melillai helyzettel foglalkozott. A helyzetet a király és a miniszterek is igen komolyan látják. A spanyol hivatalos lap azt írja, hogy a mennyiben kérelhetetlen szigorúsággal nem lépnek fel a zendülők ellen, a hadsereg nagy veszély vár. Alfonz király nagyon gondterhelt, hogy most már katonái is tüntettek ellene. Eddig népszerű volt, csak a királyné volt népszerűtlen.

A zendülés terjedése

Madridból táviratozzák: A mozgalom Valenciába és a határon is átsapott.

Malagából táviratozzák: A zendülők az összes közlekedési eszközöket igyekeznek megsemmisíteni. Nincs se vasuti, se egyéb szárazföldi összeköttetés. A sebesülteket hajón szállítják el. A *Matin* tudósítójának, aki Barcelonába akart utazni, az utat csak részben sikerült megtenni, mert a várost, ahol tartózkodott, elzárták a zendülők. Katonák száz számra hagyják el csapatsteiket és Franciaország éltetésével átszöknek a határon. A rendőroket revolvereikből agyonlövik.

Madridból táviratozzák: Kubera mellett a lakosság feltépte a vasuti sineket és így az utasoknak csak 20 kilométernyire lehetett vasuton utazni, a többi utat gyalog kellett megtenni. Itt az a vélemény, hogy a barcelonai zendülésre a kilenc katonának statáriuma utján való agyonlövés szolgáltattott alkalmat. A 9 kivégzett katonának az volt a bűne, hogy apró szentképeket, amelyeket előkelő asszonyoktól kaptak, a tengerbe dobtak. A kivégzés hírére az összes munkások beszüntették a munkát. A munkások több gyárigazgatót megöltek.

Egy génuai hajóskapitány így beszéli el a 26-iki eseményeket:

— Julius 26-án reggel elkészültek hajónk munkásai, hogy 5000 zsák búzát kiraktároznak. Egyszerre a városból körülbelül hater ezer munkást láttunk kirohanni és nemsokára megtudtuk, hogy ez a tömeg a hadiszerek elszállítását akarja megakadályozni. A tömeg elpusztította a vasuti sineket, de csakhamar katonaság és polgári rendőrség jelent meg és a rend helyre állott. Ez azonban nem tartott sokáig, mert az asszonyok és gyermekek elállották a katonák útját és a tömeg a következő pillanatban revolver sortűzet irányzott rájuk.

Madridból táviratozzák: Nagyon aggasztó hírek jelennek meg a királyi palota előtti tüntetésekről. Több száz főnyi tömeg van állandóan jelen a királyi palota előtt, mely vad ordítással a háboru megszüntetését követeli. Az élelmi szerek árai óriási módon felszöktek, ami csak növeli az elkeseredést. Az élelmi szereket a hadsereg részére a kereskedőknél elkobozták.

Londonból táviratozzák: Madridi jelentések szerint Melilla közelében kétezer méternyire a vasutat elpusztították. Melilla mellett több száz spanyol elesett. A sebesültek száma igen nagy.

A bécsi követ a forradalomról.

A *Zeit* munkatársa beszélt Don Jaronimo Valdez Comte de Torata bécsi spanyol követ-ségi tanácsossal, aki Spanyolországnak Marokkó ellen vezetett háborújáról eként nyilatkozott:

— Melilla ellen vezetett hadi operációink oka, hogy meggátolták kereskedelmünket, aminek drasztikus bizonyossága volt, hogy vasuti munkásainkat meggyilkolták. Az a célunk, hogy az algezirasi aktákban nekünk biztosított, kereskedelmünk szabadságát védő rendelkezést végrehajtsuk. Ez nemcsak a mi érdekünk, hanem valamennyi országé, amely kereskedelmével Marokkóban érdekelve van. Spanyolország mindenestre megszerzi az expedícióhoz szükséges eszközöket. Ha nem lesz elég 40.000, küldünk Afrikába 60.000 fegyverest, hogy vállalkozásunk sikerüljön. Természetes, s a vállalkozás sajátos voltánál fogva meg nem jósolható, hogy mikor érünk a sikerhez. De tekintettel a nagy célra, a sikert el kell érünk.

A mobilizáció az ország egy részében nyugtalanságot keltett. Ha alaposan akarjuk bi-

— Így is tudom, válaszolt a forgalmi hivatalnak. Havasi volt a r-i állomásról.

— Ezer ördög! Az messze van, szólt a biztos boszusan. De hát meg kell lennie. R-be fogunk menni, édes Goldbaum ur!

— Megálljunk csak, szólt közbe Teleky. Kerekes itt van; ha jól emlékszem, ő annál a vonatnál ellenőr volt. Ma mint vonatvezető kísérte ide R.-ből a tehervonatot.

— Hiszen ez pompás volna, szólt a biztos. Hol van hát Kerekes?

— Valószínűleg a laktanyában.

— Hivassa el, kérem.

Elküldtek Kerekesért, ki a vonatvezető laktanyáján aludt. Pár perc múlva megjelent az állomásfőnök szobájában, hol az állomás összes hivatalnokai összejöttek és a vizsgálóbiztos előtt katonásan megállt.

— Kerekes, mondá a biztos, ön ezelőtt két héttel, esütörtökön a harmadosztályú kocsikon a 12. számú vonatnál, ellenőr volt.

— Igenis, szolgálatára, biztos ur, hangzott a válasz.

— Nem emlékszik-e, hogy ezt az urat a harmadik osztályban utazottak közt látta?

— Szolgálatára, igenis, biztos ur, emlékszem.

— Bravo! Most azt mondja meg, Kerekes, látta-e, hogy ezt az urat, a midőn az állomáson a kocsik ablakából kinézett, az idevaló hivatalnokok egyike megpofozta?

— Szolgálatára, igenis, biztos ur, láttam.

Mindenki felugrott meglepetésében. Csak a biztos maradt nyugodtan.

— Tetszik látni, igen tisztelt biztos ur, tetszik látni, hogy nekem van igazságom? Tetszik látni, hogy infamais módon bántak én velem? Megbüntetik-e most a vörös szakállu urat? Velem, öreg emberrel, ilyet tegyenek! Így kiáltozott a panaszos össze vissza.

— Csak csendesen, Goldbaum ur! Most hadd beszéljen ez az ember. Beszélje el, mit látott, Kerekes!

— Már harmadikat cseppetek, folytatá Kerekes, és a vonat már indulni kezdett. Felugrottam a futó deszkára, nem messze attól a kocsitól, melyben ez az ur ült. Láttam azt is, hogy ez az ur, pipáját szájában tartva, fejét gyorsan kidugta az ablakon, aztán kivette a pipát szájából és messzire kiköpött. A peronon álló urak egyikét találta. Ez villámgyorsasággal ugrott a deszkára és ennek az urnak egy, de mondhatom hatalmas pofont adott és újra leugrott.

— Így történt tehát, fordult most a biztos a panaszoshoz. Látja, Goldbaum ur, ezt nekünk nem is említette. Bevallom, nem tudom, hogy az illető helyén én is nem úgy tettem volna-e. Hogy lehet valaki oly rettentő ügyetlen és gondatlan! Igaz az, a mit a kalauz ur itt elmondott?

— Köptem, az igaz, főbiztos ur, válaszolt Goldbaum megfélemlítve, de nem találtam senkitsem, úgy éljek, főbiztos ur!

— Kerekes! Biztosan tudja azt, amit elmondott?

— Biztosan, revisor ur! Ez az ur azt tette, amit elbeszéltem és azért kapott pofont a hivatalnok urtól.

— Pofont, amitől félholtan estem vissza a kocsiba, egészíté ki Goldbaum.

— És megtudná azt nevezni, aki a pofont adta? kérdé a biztos a kalauztól.

— Szolgálatára, revisor ur! Nevét ugyan nem tudom, de az az ur ott a kályha mellett. Kerekes Lemes Károly gyakornokra mutatott, ki biborpirossá lett. A többiek meglepetve, száj-tátva bámulták legfiatalabb társukat.

— Millió bomba, Lemes ur! szólt a biztos. Ön volt tehát a tettes és most haszontalanul dolgoztat minket, anélkül, hogy egy szót is szólana?

— Bocsanat, biztos ur, válaszolt az ily gyorsan panaszkönyvbe került gyakornok hebegve, én ugyan ezt az urat ügyetlenségéért moresre tanítottam, de... de nem emlékeztem már a dolgra!

— Pár hét múlva Lemes az igazgatóságtól az első, jó nagy „orrot” kapta, melyben azonban elismertették az is, hogy egy utazónak általa tényleg elkövetett bánatalmaztatásában némi enyhítő körülmények is felmerültek. De azért jövőre több hidegvért ajánlottak neki, kilátásba helyezvén előtte azt is, hogyha emlékezete máskor is enyire cserben hagyja, pénzbírsággal fog sújtatni.

Siklósy József.

rálni, úgy tekintetbe kell vennünk a vidéket és a pártokat, hogy a nyugtalanság forrásához jussunk. Mindenekelőtt most is Catalonia mozgósítja akcióját a kormány ellen. A képviselőház ugynevezett catalonistáinak nincs egységes programja. Van köztük republikánus, karlista és monarkista, akik hívei XIII. Alfonzónak. De mindannyian egyesülnek bizonyos függetlenségi törekvésben, nem a különválásban, hanem provinciájuk számára különös autonómia megszerzésében.

Jelentékeny szerep jutott a zürzavar keletében az anarkistáknak is. Ezek többször adták bizonyítékát létezésüknek, amint ezt tanúsítják az ismételt barcelonai bombamerényletek. Ezek az anarkisták, republikánusok és autonomisták kedvező alkalmat találtak a kabilok ellen vezetett hadjáratban, hogy hareba menjenek a társadalmi rend ellen. Ez okon függesztették fel az alkotmányt, nehogy megfertőzzék a lakosságnak még fertőzetlen részét. Tevékenységük soha nem szunnyadt, most pedig új erőt nyert a tartalékosok behívásával.

Ez a propaganda az ország egyes részeiben oly irányba fajult, hogy ezt a kormány tétlenül nem nézhette. A hadiállapot elnyomta ezt a propagandát. Elvették a módját, hogy az alkotmányt és a sajtószabadságot az anarkisták a maguk céljaira kamatoztathassák.

A lapokat cenzurázzák s a közrendet veszélyeztető minden bűntény fölött hadbíróóság ítélkezik. E hadbíróóságok gyorsan és szigorúan ítélkeznek. Remélhető, hogy ez a módszer véget fog vetni az anarkista üzemeknek.

Megőrült tanítónő.

Aki gyilkosnak képzei magát.

Távirati tudósítás.

Arad, július 30

Egy szerencsétlen elmebajos asszonyt vittek be ma rendőri asszisztenciával a lipótmezei tébolydába. A boldogtalan teremtes Vogl Berta 40 éves nyugalmazott fővárosi tanítónő.

Ezelőtt nyolc évvel történt, hogy Vogl Berta, aki akkor a főváros egyik iskolájában tanított, megjelent a főkapitányságon és elmondta, hogy nagy bűn nyomja a lelkét. Megölt egy 9 éves leánykát, aki a tanítványa volt. Az apróság feldühösítette és ő dühében megfojtotta. A kis holttestet azután elásta annak a háznak a pincéjében, ahol lakott.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított. Felásatta a ház pincéjét, de ott nem talált halottat. A tanítónőt őrizet alá vették, azonban oly feltűnően viselkedett, hogy megvizsgáltatták a rendőrorvossal. Ez megállapította, hogy a tanítónő elmebeteg és a gyilkossági história a mániája.

Azóta a lipótmezei elmeógyógyintézetben ápolták. Az állapota utóbb annyira javult, hogy néhány hónappal ezelőtt elbocsátották. Tegnap a szerencsétlen asszonyt Budán a Söröskocsihoz evezett vendéglőben újból meglepte az örület. Irtózatosságot köztöltözés között szaladgált fel és alá.

— Gyilkosok! Haramiák! — kiáltozta. Segítség! A pincében gyilkolják az embereket! Már száz halott van.

Az örült asszony rémlátása nagy riadalmat keltett a környéken. Nehezen lefogták s bevitték a főkapitányságra, ahonnan elszállították a lipótmezei örültek házába.

Az Aradi Hitelbank rendkívüli közgyűlése.

Uj cégér. — Szántó Izidort elcsapták.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 30

Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár részvénytársaság, vagy mint a mai naptól kezdve az új neve mondja: az „aradi takarékpénztár és zálogház részvénytársaság” ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amely iránt, dacára az intézetet ért katasztrófának, a részvényesek nem mutattak valami élénk érdeklődést. A megjelentek tudomásul vették vita nélkül az igazgatóság előterjesztéseit, indítványait és elhatározták, hogy az intézet életét tovább tengetik, habár szűkebb mederben, mint eddig, mert a működés súlypontjával a zálogüzletet választják. Ez a terv persze csak akkor valósul meg, ha pénzforrások nyílnak meg az intézet részére, ami, tekintve, hogy a zálogház Aradon még magánkézen sem virágzó üzlet, nem mondható valami rózsás reményekre jogosító lehetőségnek.

Szántó Izidort ma elcsapta a közgyűlés, melynek csendes viselkedésében az tükröződött vissza, hogy a részvényesek, akiknek papírjaik tíz koronára fogják lebélyegezni, teljesen apatikusan nézik mindazt, ami a pénzintézet körül történik és legjobban szeretnék maguk is, ha megszabadulhatnának tőle. Senkinek eszébe sem jutott az igazgatóságot akár csak egy szóval is felelősségre vonni.

A részvényesek hallgatásával érthetően szólalt meg a sajnálkozás az igazgatóság tagjai iránt, akiket a bank „hatalmas vezérigazgatója” úgy vezetett félre, hogy neki jól esett. Meg volt győződve arról, hogy a bankban ő a legnagyobb szakember és azoknak illik megbocsátani, akik nem tudják, hogy mit cselekesznek, gondolták a tíz koronára lebélyegzett részvények boldogtalan tulajdonosai.

Az elnök a bankválságról

A közgyűlésen Wittich Sándor foglalta el az elnöki széket, aki megállapította, hogy 30 részvényes 130 részvényessel van jelen és így a gyűlés határozatképes. Megjegyzendő, hogy a jelen voltak közül többen mint távol levő részvényesek képviselői is szerepeltek és szavaztak. Az elnök ezután a következő jelentést olvasta fel:

Igen tisztelt közgyűlés! Első sorban felvilágosítással kell szolgálnom, miért foglalom én el az elnöki széket. Az ezen év január hó 24 én megtartott közgyűlés szíves volt engem alelnökül és igazgatósági tagul megválasztani; miután pedig az intézet elnöke, lozádi Gyórfy Árpád báró ur az „Aradi Közlöny” helybeli napilapban ismételve kijelentette, hogy elnöki tiszteről leköszönt, habár az igazgatóságnak erről tudomása nincs, ezen tényállás kényszerít engem elnökölni s a közgyűlést megnyitni, a jogyzókönyv vezetésére az intézeti ügyész urat, a hitelesítésre Kecskeméthy András és Kalmár Nándor urakat kérem fel. Azt hiszem a t. részvényesek nagyobb része akár a napilapok, akár pedig hallomás útján értesültek azon válságról, melybe intézetünk került; mindazonáltal teljes hitelességgel és lehető röviden kötelességének tartja az igazgatóság a történeteket következőkben előterjeszteni:

Arad sz. k. város részéről ez év június hó 30-án megjelent pénzintézetünkben Grein Nándor tb. főkapitány ur s a jelenvolt alkalmazottakkal tudatta, hogy a helybeli kir. ügyészséghez feljelentés tételét, mely szerint az intézetnek az 1908. üzletévre szerkesztett mérlege hamis s ezenkívül az intézet ügyviteléről több visszaélés követtetett el. Ezen feljelentés alapján a kir. ügyészség elrendelvé az előnyomozást, annak foganatosításával Arad sz. kir. város rendőrhatalmát bízta meg s mellé a törvényszék rendes könyveszakértőit kirendelte.

Nyereség helyett — veszteség.

Az előnyomozás során beigazolódt, hogy az 1908. évi mérleg csakugyan hamis adatokat tartalmaz, mert az intézet könyvei és az igazgatónak megfelelő alapon készített mérleg nem zárulhatott 6419 kor. 52 fill. nyereséggel, amint azt mérlegünk feltünteti, hanem a könyvszakértők által szerkesztett mérleg szerint 25790 kor. 69 fill. veszteséggel. A nyomozó hatóság megállapította még: hogy a mérleget aláírt igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok aláírásai is meghamisítva lettek. Ugyancsak az előnyomozás során nehezteltett egy állítólagos 150,000 koronás tétel, melyet könyveink tanúsítása szerint lozádi Gyórfy Árpád báró intézeti elnök fizetett volna be állítólag pénztárunkba, amely összegből azonban intézetünk — a pénztáros állítása szerint — egy fillért sem látott; továbbá nehezteltetett 39,000 korona váltófedezet, melyet a Délmagyarországi Hiteltudósító Részvénytársaság nevében Szántó Izidor vezérigazgató és budaméri Ujházy Andor titkár állítottak ki s melyek fejében intézetünk részvényeket vettek volna; s Ujházyt még — saját bevallása szerint — váltóhamisítások is terhelik.

Midőn közöltetek velem a felfedezett visszaélések, Szántó Izidor vezérigazgató és budaméri Ujházy Andor titkár ellen a köteles feljelentést megtettem, kiket a rendőrség e hó 14-én előzetes letartóztatásba s azóta a kir. törvényszéki vizsgálóbíró előzetes vizsgálati fogságba helyezte, hol jelenleg is vannak.

„Személyi ügyek.”

E hó 15-én a rendőri hatóság értesített az előző nap eszközölt letartóztatásokról, hozzám küldvén a pénztári és a zálogtárgyakat magában foglaló szekrénykulcsokat s miután már e hó 13-án összehívtam az igazgatóságot e hó 15-ére gyűlésre, azt 15-én d. e. 10 órakor itt, az intézet helyiségében meg is tartottuk, melyben Szántó Izidor vezérigazgatói állásától — a mai közgyűlés határozatáig — felfüggesztettük, mert az állás felett az alapszabályok szerint a közgyűlés rendelkezik, Ujházy titkár pedig, miután ez az igazgatóság joga, állásától végleg elmozdítottuk. A vezérigazgató helyettesítésére a mai napig az igazgatóság engem kért fel, amit én el is fogadtam. A titkári állásra pedig ideiglenesen Zimmerman Lambert alkalmaztatott, ki már intézetünk előzőleg is szolgált. Ezen kívül rögtön intézkedett az igazgatóság, hogy a mai rendkívüli közgyűlés összehívassék.

Megemlíteni kívánom még, hogy Szántó Izidor felfüggesztett vezérigazgató ellen még két feljelentést tett az igazgatóság: először 100 kor. hűtelen elkezelése végett, miután ügyvédjének intézetünk pénztárából utalt ki 100 kor. előleget; és másodsor, mert a hamis mérleggel a részvényeseket 1250 korona erejéig megkárosította, a mennyiben ennyi osztalékot kifizettetett pénztárunkból, mikor tulajdonkép a múlt évben veszteségünk volt.

A bank anyagi helyzete.

Ezekben kívánja az igazgatóság a személyi ügyekre vonatkozó tényállást a t. közgyűlés tudomására hozni; s most ismertetni kívánja az intézet anyagi helyzetét, melyet — miután pénzintézetünk könyvei lefoglalva a kir. vizsgálóbírónál vannak, — osakis az itt, helyütt rendelkezésünkre álló adatokból következőkben ismertetünk:

1. Váltóállományunk a tárcában ...	11.927 K.
2. Jelzőlogilag bekebelezett ...	2.200 „
3. Visszeszámolva a budapesti Terézvárosi banknál ...	15.737 „
4. Visszeszámolva a kecskeméti közigazdasági bank részvénytársaságnál ...	10.741 „
5. Visszeszámolva a magyar országos központi takarékpénztár részvénytársaságnál ...	1.481 „
6. Az intézeti ügyésznél behajtás alatt ...	8.652 „
Összes váltóállomány ...	50.738 K.
Cselekvő főösszeg ...	71.738 K.

Teher.

Visszeszámított váltók fejében ...	27.959 K.
Takarékpénztár ...	39.695 „
Egyéb tartozás ...	2.000 „
Összesen ...	69.654 K.

Ehhez hozzájárul a befizetett részvénytőke: 33.000 korona, miután 670 db részvény kitöltetlenül az intézeti pénztárban van és nem állapítható meg, hogy a részvénytőkébe ténylegesen mennyi folyt be, teljesen pontos mérleget csak akkor áll-

lithatunk össze, ha a bíróságnál levő könyveinket visszakapjuk.

A közgyűlés minden megjegyzés nélkül vette tudomásul a jelentést.

Szántó — mehet.

Ezután az igazgatóság többféle indítványt terjesztett a közgyűlés elé.

Elsősorban a letartóztatott vezérigazgatótól szabadította meg a közgyűlés az intézetet. Kimondották az igazgatóság javaslatára, hogy Szántó Izidor végleg elmozdítja állásától, fenntartva ellene a pénzügyintézetnek visszereseti jogát az általa okozott károkért és állását egyelőre helyettesítés által töltik be.

Szántó néhány rokona ezzel szemben azt indítványozta, hogy csak a bünygyi főtárgyalás után határozzanak ebben a kérdésben és a fizetési folyósítás az igazgató részére feleségének, mert ma még nincs bebizonyítva, hogy Szántó bűnös-e vagy ártatlan. A közgyűlés névszerinti szavazással döntötte el a kérdést és 130 szóval 40 ellen az igazgatóság indítványát fogadta el hosszabb vita után, melynek Vadasz dr. felszólalása vetett véget, aki megmagyarázta a részvényeseknek, hogy Szántó bűnössége, vagy ártatlansága felett csak a bíróság hivatása lehet dönteni annál is inkább, mert nála vannak a könyvek, melyek a bizonyítékokat tartalmazzák.

Uj cím.

Vita nélkül mondotta ki a közgyűlés, hogy az igazgatóság által a pénzügyintézet anyagi helyzetének megóvása céljából tett intézkedéseket, így például az ékszernek elzálogosítását jóváhagyja, továbbá az intézet címét megváltoztatja és az igazgatóságot felhatalmazza, hogy a bíróságnál az „Aradi Takarékpénztár és Zálogház Részvénytársaság” céget jegyeztethesse be.

Tovább folyik az üzlet.

A legfontosabb cselekedete volt a közgyűlésnek annak elhatározása, hogy az intézet tovább is életben tartassék és főúletül a zálogházat tekintik a részvényesek.

A váltóleszámitolás szűkebb keretekben történő folytatását is kimondották és az igazgatóságra bízták a módoszatok megállapítását és az üzletvezetés keretének kijelölését és a szükséges eszközök előteremtését.

Az évek folytán körülbelül ötvenezer koronára szaporodó veszteség fedezéséről úgy gondoskodott a közgyűlés, hogy a részvényeseknek tiz koronára történő lebélyezését mondotta ki, aminek végrehajtásával és a kereskedelmi bíróságnál történendő bejelentésével szintén az igazgatóságot bizta meg.

Kecskeméthy Andrást, Deutsch Jakabot (Kurtics) és Szita Lászlót (Csermó) felügyelő bizottsági tagokul választották meg, akiknek az elnök megmagyarázta, hogy melyek a jogaik és kötelességeik.

Végül a közgyűlés kértére Wittich Sándor kijelentette, hogy az intézet vezetését ideiglenes helyettes minőségében vállalja.

SPORT.

A tenisz verseny.

*

Holnap, szombaton lesz az AAK. rendezésében folyó tenisz-verseny utolsó napja. A érdeklődés a verseny iránt napról-napra nőtt.

Tekintettel a vasárnapi népnünpélyre, a döntő mactsek holnap, szombaton reggel 6 órakor és délután 3 órakor tartatnak meg. A döntő mérkőzésekre a beléptidij 1:50 kor. Holnap lesz a férfi bajnokság a döntőbe került Laczay Gyula és Pick Lajos dr. (Szeged) között. Ugyancsak eldöntésre kerül a női bajnokság Montag Erzsike és Persa Margitka között. A bajnokságokban a döntés 5 setre megy. Reggel bonyolítja le a versenybíró a vegyes párost és a tegnap befejezetlen maradt vegyes páros handicapot.

A tegnapi nap érdekessége: Szathmáry Béla veresége Picktől. (6.: 4, 4: 6, 2: 6.) Csalódás érte az aradiakat. Mindenki Szathmáry győzelmét várta. Pick kiváló játéka meghódította a közönséget.

A női handicap döntőjét Persa Margitka nyerte meg Persa Tónika ellen 6.: 2, 6.: 4 arányban. A férfi páros eldöntőjét Jakabffy Lajos —

Persa Péter pár Losonczy B. — Neidenbach Emil pár ellen 7.: 5, 7.: 5 arányban, ami az erős küzdelmet hűen visszatükrözi. A második setet már a Losonczy—Neidenbach párnak ítélte a bíró, majd megváltoztatta előbbi ítéletét.

A vegyes páros eldöntője (handicap) a Jakabffy Lajos — Montag Erzsike pár győzelmével végződött 6.: 3, 9.: 7.

Rotschild báró szerelme.

A pénzfejedelem fia — és az amerikai orvos leánya

Távirati tudósítás.

Arad, július 30

Néhány héttel ezelőtt nagy feltűnést keltett, hogy a bécsi Rotschild-ház fejének, Rotschild Nathaniel bárónak legifjabb fia, a huszonegy éves Rotschild Oszkár öngyilkos lett. Édes atyjának Heu-gassei palotájában felfelölte magát. A család mindenképen igyekezett eltitkolni a nyilvánosság előtt a szomorú esetet. A halál okául agyszélhűdést jelentettek be, de a hatóság megállapította, hogy a báró nem természetes halállal halt meg, hanem önkéntesleg vetett véget életének. Amikor ez kiderült, a nyilvánosság a legkülönbözőbb okokat kereste az öngyilkosságra nézve. Abban valamennyi verzió megállapodott, hogy a fiatal bárónak halálos szerelme adott fegyvert kezébe. A beavatottak azt is emlegették, hogy Rotschild Oszkár egy bécsi kávéházi felirónőbe lett szerelmes és az öngyilkosságra közvetlen okot az adott, mert családja ellenezte a házasságot.

Már csaknem feledésbe ment a báró szerelmi tragédiája, amikor most egy chikagói újság kiderítette az öngyilkosság igazi okát. Ez pedig az volna, hogy a fiatal báró keleti utazása alkalmával Chikagóban megismerkedett egy oda származott volt osztrák orvos csodaszép leányával, azt megszerette és nőül kérte. Hazajött Bécsbe, elmondotta szüleinek a dolgot, de Rothschild Nathaniel báró kijelentette, semmi körülmények között nem egyezik bele a tervezett házasságba. Miután a család fejének elhatározása megingathatlan volt, a fiatal báró szerelmi bánatában öngyilkosságra határozta el magát.

Az illető chikagói orvost, akinek leányát Rothschild Oszkár megszerette, Meen dr.-nak hívják. Leánya, Meen Olga, csodaszép fiatal leány. A fiatal báró Chikagóban ismerte meg a leányt. Meen orvos az ismerkedésről ezeket mondotta el:

— Rothschild Oszkár báró leányommal akkor ismerkedett meg, mikor keleti utjáról hazatért és Chikagóban tartózkodott. A leányommal megszerették egymást. A báró két hét múlva megkérte leányom kezét. Beleegyezésünkkel boldogan utazott vissza Bécsbe azzal, hogy nőm és én nemsokára utána utazunk, ő Hamburgig elének jön és együtt megyünk el a Rothschild birtokra, onnét Bécsbe. Szívvel örültünk a dolognak, mikor egyszerre arról értesültünk, hogy Rothschild báró öngyilkos lett. A legszép pár lett volna a világon, akiket isten valóban egymásnak teremtett...

A báró szerelme Olga kisasszony iránt valami csodásan odaadó volt. A leányt az öngyilkosság valósággal beteggé tette. Most egy Bécs melletti furdőhelyen van, mert buskómor. Szülei gondos felügyelet alatt tartják, most attól félnek, hogy a fiatal leány valami kárt talál tenni magában. Bécsben most egyébről se beszélnek, mint Rothschild Oszkár báró szerelmi tragédiájának újabb részleteiről.

Az uriaszonyok réme.

Támadás egy színész felesége ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 30.

Tegnap este 6 óra tájban különös csoport keltette föl a nagyváradi utcák figyelmét. Pápay színész felesége az izgatottságtól valóságos extázisban sietett egy rendőr oldalán, mellettük pedig cinikus vigyorgással, nyugodt léptekkel haladt egy kopottas külsejű, széles vállu fiatal legény. A Szent László-téren és a Körös-utcán át igazi szenzációt okozott a különös menet, amely után lassanként egész kis néptömeg csődült a rendőrség felé. A rendőrség épületében egyenesen Kemény Ignác t. rendőrkapitány elé kalauzolta a rendőr a jövevényeket.

Pápay Lajosné az izgalomtól csaknem ájuldozva mutatta be magát a rendőrkapitánynak és szakgatott, fuldokló hangon tett panaszt a folytonosan mosolygó legény ellen.

— Ez az ember, kapitány ur, napok óta valósággal üldöz. Soha életemben nem láttam, a nevét sem tudom. Amikor csak talál az utcán, a legdurvább módon inzultál.

— De hát mégis, nagyságos asszonyom. — kérdezte a rendőrkapitány, — miben áll ez az inzultus?

— Előbem áll, megszólít, drága babukájának nevez, találkát kér tőlem. Az uram ha megtalálná, darabokra aprítaná. Mégis csak hallatlan impertinencia, hogy ezt meg meri tenni. Már régóta be akartam vitetni. Csak nem találtam rendőrt.

A drabális, hatalmas külsejű legény ez alatt szótlanul állott az ajtóban. Régi jó ismerőse a kapitánynak Weisz Lajos mészáros segéd, jelenleg állítólag Klein Dávid nagyváradi mészáros alkalmazottja. A kapitány nem is kérde a nacionálját.

— Na félszemű Weisz, hát hogy vetemedtél erre a gázságra.

— Csak ne tessék személyeskedni, kapitány ur, — mondta hamisíthatatlan boulevard cinizmussal az aszfaltbetyár mészáros legény. — Ön úgy se illetékes ebben az ügyben. Ha önagsága megsértve érzi magát, tegyen panaszt a járásbírósnál becsületsértésért. Megér ez az uri passzió néhány rongyos napocskát.

— Arra felelj, miért inzultáltad önagságát!

Az aszfaltbetyár erre csodálatos eleganciával a hölgy felé fordult.

— Bocsnatot kérek, nagyságos asszonyom, ne higgye, hogy valakivel összetévesztettem. Kegyed nagyon bájos, nekem végtelenül tetszik. És még a vérpádon is hangosan fogom hirdetni, hogy rajongok nagyságért.

Természetes, hogy Pápay Lajosné dühe és ijedsége még csak fokozódott a kihallgatás alatt. A cinikus mészároslegényt semmivel sem lehetett kihozni a sodrából. Még azzal sem, hogy lassanként más eseteket is kiderített a vallatás. Kitűnt, hogy napok óta valóságos utca királya lett a Kert-utca környékének. Nem mehetett el birodalmában egyetlen szép asszony vagy leány sem, akit nem inzultált volna.

— Hát aztán mi van ebben? — mondta vállvonogatva. Egyszerűen jó izlésem van. Hupcut lennék, ha tagadnám és elhallgatnám a szép nők előtt, hogy bolondulok utánok!

Mikor a jegyzőkönyvet befejezte a rendőrkapitány, a legény mélyen meghajolt és távozni készült.

— Hohó, — kiáltott a rendőrkapitány, — nem gondolnád, hogy itt maradsz?

— Miért? — kérdezte ajkbiggyesztve a fiatal legény — becsületsértés vétségéért? Klein Dávid mészárosnál vagyok alkalmazásban, rendes lakásom van. Engem ugyan nem lehet becsukni.

— Tévedsz fiam! Elfelejtkezél a nyilvános botrány okozásról!

— Ugy, az már más! — mondta nyugodtan Weisz Lajos. Akkor csak arra kérem a kapitány urat, juttassa el ezt a kulcsot a gázsámhoz, Klein Dávidhoz. Egyedül voltam az üzletben, amikor a tulsó oldalon megpillantottam ezt a hölgyet. Kénytelen voltam néhány percre becsukni a boltot, amíg pár lépésnyire

követtem a nagyságos 'asszonyt. Ha engem be is csúknak, az üzlet nem maradhat zárva.

Es nyugodtan követte a kulcsos rendőrt a zárkák folyosója felé.

A fenséges ur udvarából.

Családi esemény József királyi hercegnél.

Aranyosmaróthról az alábbi intimításokat közlik József kir. hercegről és családjáról: Amióta József királyi herceg egész fényes udvarával Kistapolcsányban időzik, élénkebb lett Bars vármegyében a társas élet. Az előkelő társaságot a királyi hercegi udvar nyári otthonában időzése önkéntelenül is rákényszeríti arra, hogy bizonyos fényt fejtson ki. S ezért utaink élénkek és pompásak.

Augusztá királyi hercegasszony viruló színben van, gyakran maga szokta hajtani két pompás szürke lovát, amikor valamelyik ismerőséhez ellátogat. E látogatások néha olyan csoportosak, hogy két-három négyesfogat és egy óriás automobil megy egyszerre.

A Révay, Ambrózy, Weisz és Lindeloff bárók, Szentiványi, Klobusitzky, Keléz, Battka családok, az Erdődy és Oberndorf grófok, a Simonyiak és Mailáthok remek négyesfogatokat és autókat járatnak a mostanában meglehetősen poros országutakon.

A kirándulásokban és látogatásokban bizonyos rendszeresség van. Garden-parti-k, tennisz-napok, műkedvelő előadások és más efféle kedves, de előkelő mulatságok válogatják egymást a különböző kastélyokban, amelyekben a királyi hercegi udvar mindig résztvesz, a magyaros vendégszeretében maga járván elől a legjobb példával.

A híres kistapolcsányi kastélynak, amelynek leghíresebb lakója és gazdája maga Rákóczi fejedelem volt, most gyakran van vendége. Ezek között a legelőkelőbb kétségkívül a még most is ott időző Seefried grófné, a királyi hercegnő testvére, aki délceg, merész lovaglásával gyakran ejti ámulatba azokat, akik a környező hatalmas erdők utain vele találkoznak. De minden vendég közt természetesen legérdekesebb lesz az a piciny jövevény, aki valószínűen az ősszel fogja megörvendeztetni a fenséges családot.

Bár ilyen örvendetes körülmények között egészen érthető volna, ha a kistapolcsányi kastélytól és környékétől távol igyekeznének tartani minden tömegesebb és zajosabb jelenetet, a királyi hercegi pár mégis a legnagyobb készséggel megnyitotta a parkot, a kastélyt és kápolnáját a tapolcsányi bucsura, Mária napjára. Messze vidékről, napi járó földről is ezrével tódultak a bucsusok e nap Tapolcsányba s amikor eleget tettek ajtosságuknak, nagy gyönyörűséggel nézték a kastély hírességeit, a Rákóczi-korabeli ágyukat, a boltosatos folyosónak tömördek pompás vadász-troféáját és a hatalmas parkot, amelynél gyönyörűbb aligha van az országban.

A bekerített erdők nagyon szépek s telve vannak a legnemesebb vaddal. Ez a kerítés óriás összegbe került, mert az uradalmat az Odescalchi hercegek szikói erdőbirtokával is megnagyították. Ámde ezzel lehetségessé vált, hogy a nép földjét semmiféle vadkár ne érhesse. A park is pompásan kifejlődött néhány év alatt. Van benne vízesés, uszoda, tennisz-tér, lovagló-iskola és természetesen a vízvezetékhez és villamos világításra szükséges gépház. Mivel a park egyik oldala beleolvad a hrussói rengeteg erdőbe, talán az ország legnagyobb parkjának mondható.

A kastélyt és a parkot nagyon megbámulták a bucsusok, de a hercegi család nem kevesebb gyönyörűségét találta a bucsusokban. Tömördek érdekes típusu ember volt itt együtt Tapolcsányban: a

majdnem teljesen megmagyarosodott maróti polgár, a hizéri, zaitvakenői ölmagas tót, a pálos nagymezei német, a csifféri szinmagyar, mindegyik más-más viseletben, valamennyi egyenes ivadéka Rákóczi kurucjainak.

A hercegi udvari élet nagy forgalmának természetesen legnagyobb hasznát a közvetlenül szomszédos Aranyosmaróth látja, a mely városka, mint a vármegye székhelye is, szemmeláthatóan szépül, fejlődik, izmosodik.

Lángban álló gyártelep.

Az erzsébetfalvai juta-gyár pusztulása.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 30.

A Budapest körüli falvak haladása majdnem olyan bámulatraméltó gyorsasággal történt, mint magának a fővárosnak mesébe illő felvirágzása. A hatalmas gyártelepek egy-egy kisebb községet néhány év alatt valóságos amerikai tempóban lendítettek fel és ebben a kategóriában Erzsébetfalva az első helyen érdemel említést. Az ott megtelepült erzsébetfalvai juta és kenderfonó, ipar részvénytársaság gyártelepe, ugyszólván az egész község lakosságát foglalkoztatja az év minden szakában és a szorgalmas nép a jómód elég tekintélyes magasságát érte el. A magyar Mansaszternek nevezik a terjedelmére is hatalmas mezővárost, melyet már régóta a fővároshoz akarnak csatolni.

Hogy ez mennyire szükséges lenne, azt ma egy óriási tűzvész is bizonyította. A község legbőségesebb keresetforrása, a juta-gyár áll ma dél óta lángokban és a községi, valamint a gyári tűzoltóság elégtelensége következtében már három raktár pusztult el, mire hosszas tárgyalás és telefonálás után a fővárosi tűzoltóságot kirendelte a főváros polgármestere.

Délután fél egy órakor — mint fővárosi tudósítónk telefonálja — a gyártelep husz méter hosszú és hat méter széles raktárhelyiségében, mely a padmalyig zsufolva volt félnyers készítménnyel, tűz ütött ki. A gyúlékony és könnyen éghető anyag bőven táplálta a pusztító elemet, melylyel a kivonult gyári és községi tűzoltóság hiába kelt harcra. Pár pillanat alatt átharapódzott a tűz még két raktárra és egész a fővárosig látszottak a magasra csapó lángoszlopok, melyek mindhárom épületet csakhamar elpusztították.

Egy óra után már a gyári épület, a gépház és az irodahelyiségek is végpusztulásnak voltak kitéve.

A gyár vezetősége ekkor az utolsó mentő eszközhöz folyamodik. A községi előjáróságot arra kéri, hogy hívja segítségül a fővárosi tűzoltóságot, különben a gyár földig leég és a lakosság kereset nélkül marad.

Az előjáróság telefonon szölitotta fel a fővárosi tűzoltó központot, ahol azt felelték, hogy csak a polgármester parancsára hagyhatja el a tűzoltóság a főváros területét:

— Tessék megkeresni a polgármestert, míg válasz érkezik, mi addig megteesszük a kivonulásra az előkészületeket.

A polgármester azonnal teljesítette a kérést és félkettőkor a fővárosi tűzoltóság valamennyi nélkülözhetetlen őrsege robogott Erzsébetfalva felé. Két órára értek a tűz helyére. Ekkorra már az egész gyártelep lángokban állott. A három raktárt megmenteni nem lehetett, mert a víz elégtelensége következtében a tűzoltóság ellentállást kifejtteni nem tudott.

Nagy család Dungyerszky Bogdán terhére

Hamis közjegyzői okirat.

Távirati tudósítás.

Arad, július 30

Rendkívül érdekes családi kísérletről adnak hírt Óbecséről. A Bácska egyik leggazdagabb földbirtokosának, *Dungyerszky Bogdán*nak terhére furfangos módon akartak nagy csalást elkövetni. Hamis közjegyzői okirat alapján 130 ezer koronajelzálog adóssággal akarták megterhelni *Dungyerszky* birtokait, de az utolsó pillanatban kiderült a turpisság. Még mielőtt a hatóság rátehetné volna kezét a csalóra, az megszökött. Az esetről a következő távirati értesítést kaptuk:

Az óbecsei járásbírósnál néhány nappal ezelőtt megrendelték *Duszkranovik Széver* névre *Dungyerszky Bogdán* birtokainak hiteles telekkönyvi kivonatát Szabadkára. Ma délelőtt megjelent egy *Bresztics Emil* nevű egyén *Milkó Izidor* dr. szabadkai ügyvéd irodájában és átadott neki egy 130 ezer koronáról kiállított, közjegyzőileg hitelesített adóslevelet azzal, hogy azt kebeleztesse be az aláíró *Dungyerszky Bogdán* birtokaira.

Milkó dr. gyanusnak találta, hogy a dugazdag földbirtokos ilyen kölcsönt akar felvenni és érintkezésbe lépett *Dungyerszky* ügyvédjével, *Vojnovics Vladár* dr.-ral. *Vojnovics* dr. megtekintette az adóslevélen levő aláírást és azonnal konstataálta, hogy az nem *Dungyerszky Bogdán*tól származik, hanem *hamisítvány*. A *Dungyerszky Bogdán* személyazonosságát a közjegyző előtt igazoló tanúk előkelő emberek és eddig még nem tudni, hogy miképen keveredtek a családi ügybe.

Milkó dr. és *Vojnovics* dr. ügyvédek nyomban jelentést tettek a csalásról, illetve hamisításról a rendőrségnek, de mire a rendőrök kimentek *Milkó* dr. lakására, hogy az „ügyfelet” letartóztassák, — az megszökött. Most erőlyesen nyomozzák.

Az esetről táviratilag értesítették a budapesti államrendőrséget és a kereskedelmi bankot, ahol a csaló *Dungyerszky Bogdán* nevében a kölcsönt felakarta venni az adóslevél alapján.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: A kívándorló, szimf. Hegedüs Gyula fellépéssel.

Vasárnap: Délután: A tisztelletes ur keservei, vigjáték. Este: Az ördög, vigjáték. Hegedüs Gyula fellépéssel. Utolsó előadás.

* *Hegedüs Gyula* A királyban. A Vigszínház előkelő művészenek három napos vendégszerelésével zárul a nyári szezon és méltóbb befejezést nem is lehetett volna adni a sikerült évadnak. Ma este a szellemes francia vigjátékban, A királyban adta ragyogó művészettel a oimszerepet. Előkelő, igazán királyi allűrökkel adta ezt a groteszk figurát és diskret poentirozásával is hatalmas kacagást váltott ki a közönségből. Ma lépett fel betegsége óta nagyobb szerepben először *Zalay Margit*, *Marness Teréz* szerepében aratott megérdemelt sikert. *Várnay* kitűnő *Bourdierja*, *Delly*, *Novák Irén* emelték az előadás sikerét. (H. G.)

* Színészek segélyezése. A színügyi bizottság ma tartott ülésén a színészsegélyalaphoz a szintársulat két tagját részesítette segélyben.

Egy női tag 300 korona, egy férfi tag 150 korona segélyt kapott fürdőzési költség fedezése céljaira.

* **Hegedüs Gyula vendégszínháza.** A Vigszínház kiváló művésze, Hegedüs Gyula holnap, szombaton lép fel másodszer a nyári színházban. Az országos híres művész második fellépése Herceg Ferenc nagysikerű színművében, *A kivándorló*-ban lesz, amelyben a rab kovács szerepét játssza. Ez a szerep Hegedüs egyik legművészebb alakítása, amelylyel elragadta a fővárosi publikumot. A többi szereplő a régi jó. Vasárnap este a nyári szezonzárás alkalmával Hegedüs Gyula Molnár Ferenc világhírű színművének, *Az ördög*-nek címszerepét játssza.

* **Az utolsó délutáni előadás.** Vasárnap délután lesz a nyári szezon utolsó délutáni előadása. Ez alkalommal A tiszteletes ur keservei című pompás francia bohózat kerül színre. Ezzel bezáródnak a nyári színház kapui és szeptember 25-ig szünetelni fognak az előadások.

* **Az Uránia műsora.** Gazdag tárháza a legújabb mozgófénykép felvételeknek az Uránia műsora, melyet pénteken mutattak be először a közönségnek. Szenzációs hatást kelt Voisine monoplánja, melynek bravuros repülését szinte meghatottan nézi végig a közönség. Jules Marny legújabb drámája, *A prémvadász* erős drámai jeleneteivel a legmagasabbra fokozza az érdeklődést. Esményi szép vidékeken játszódik le a dráma, melynek szerepeit elsőrangú párisi művészek előadásában ismeri meg a közönség. Nagy hatású látványosság az ördög bájtala, melyet mesés színezéséért is érdemes megnézni. 791

Borhamisítás Aradon?

A rendőrség vizsgálata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 30.

Föltűnő eseményről kaptunk ma értesítést Budapestről. Allítólag két budapesti droguista borhamisításra alkalmas anyagot szállította vidék nagy bortermő vidékeire, így Aradra is.

Az erre vonatkozó jelentés így szól:

A budapesti rendőrség nemrégiben büntette csak meg Baros Gábor dohány-utcai droguistát, mert az nagyban szállította a borhamisításához használt „zacharin“-t. Barosnak most utódai támadtak s Peregriny Sándor rendőrtanácsos tegnap hét láda zacharint foglalt le a vámhivatalban. A ládákat vidékre akarták küldeni. Feladták pedig Markovits Manó és Braun Izidor Budapesten s megcimezték Nagyváradra, Pozsonyba, Aradra, Kassára s még néhány olyan helyre, ahol bőven terem a bor.

Ezt a zacharint borhamisításra akarták felhasználni s Markovits és Braun már régen foglalkozott ezzel a szállítással. A vámhivatalban feltűnt az utóbbi napokban, hogy sok törött cukrot és törött sót szállítanak vidékre Budapestről. A vámhivatal gyanusnak találta az ügyet s bejelentette a rendőrségnek, amely vizsgálatot tartott. Az együttes vizsgálat igazolta a gyanu alaposágát s azt, hogy a „törött cukor“ és „törött só“ jelzés a vámhivatalok és a hatóságok félrevezetése céljából történt.

A ládáknak a legveszedelmesebb borhamisító szer: zacharin volt. A rendőrség rögtön lefoglaltatta a ládákat s átírt a vidéki rendőrségekhez, hogy a címzetteket, nagyrészt borkereskedőket és vendéglősöket, azonnal hallgassák ki s tartsanak náluk vizsgálatot a borhamisítás ügyében. A kihallgatások eredménye még nem érkezett meg Budapestre s így csak Markovits Manó és Braun Izidor ellen folyik az eljárás, amely nagyszabású s a vidéket be-

hálózó borhamisító szövetkezet működését akadályozza meg.

Ma újabb zacharin-szállítmányt foglaltatott le a VII. kerületi rendőrkapitányi hivatal. Egy ismert budapesti droguista-cég küldte szintén vidékre s jelzésül „porcukor“-t használt. A vámnál azonban észrevették a csalást s lefoglalták a zacharint, egyúttal a vidéki címzettnél is vizsgálatot rendeltek el. A vizsgálatnak még érdekes fejleményei lesznek.

Híres cigányprimások.

*

Lukács Károly meghalt.

*

A híres cigányprimások hasonlítanak a neves primadonnákhoz: amíg fiatalok, vígan élnek, mint mondani szokták: térdig járnak a rózsákban. Ha megöregszenek, mindenki elfordult tőlük s akik valamikor forró ajakkal csókolták a rózsás arcot, azok később tudni se akarnak a hajdan imádott teremtről. Az aggság szomorú éveiben is egyforma sors jut a primadonnának és a cigányprimásnak. De természetesen csak akkor, ha nem elég okosan, öntudatosan járnak a szerencse utjain, a melyek nyitva vannak a két, egyformán szédületes, mámoros pálya előtt.

Erre a különös reminiscenciára egy híresnevezetes cigányprimás halála ad alkalmat. Sátoraljanhelyen, a zempléni nemesség ősi fészében meghalt ma az elme-kórházban szegényen, mindenkitől elhagyottan egy cigányprimás: Lukács Károly. Ez az ember valamikor — nem is olyan régen — nemcsak arról volt híres, hogy mindig ő huzta a zempléni agárversonyek báljain az ország első mánásainak a talpalátóval, hanem arról is, hogy egy országosan ismert félvilági hölgynek volt a szerelmese, mindene. Ez az utóbbi körülmény tette a délceg primást nevezetes alakká.

Egy forróvérű, égő szerelmű nő kedvesének lenni, aki milliókat költött el szerelmi vágyainak kielégítésére, aki drága pénzért vásárolta a gavalérokat és miután elszórta millióit a selyemfiúk és trubadurok között, — félvilági nő lesz, legalább is olyan érdekes, mint a Chimay hercegnő vagy a Festetich grófnő férjévé lenni.

Rigó Jancsi lepte meg a világot első rekordjával, amikor meghódította és megszőktette Chimay hercegnőt. A rokkant Jancsi megtörve, megöregedve most készül haza a falujába. A másik szenzáció Nyári Rudi és Festetich Vilma grófnő szerelmi regénye volt. Mindkettőnél érdekesebb Lukács Károly és Freystadtler Flóra szerelme. Ez a híres, érdekes asszony, akinek perzselő szerelme nagy vagyont égetett el, végül is megszerette lázas tüzzel, rajongó szerelemmel a cigányprimás Lukács Károlyt. Ennek a szerelmi viszonynak története érdekesebb és izgatóbb, mint a grófnő és hercegnő szerelmi regénye. Csak a vége szomorú, nagyon szomorú...

Az egyiknek egy festett arcú, öreges kinézésű dáma a hőse, akinek a nagy múlt után legfőbb vágya az, hogy amikor az Ó-utóban az éjjeli órákban fürkészve leselkedik a gázlámpák alá, sikerüljön egy „Palit“ fognia; — és egy cigányprimás a másik regényhős, aki a főurak kedvence és egy híres félvilági hölgy szeretője volt, pezsgőben és mámorban fürdött és meghalt a kórházban szegényen, elhagyottan, elfeledve... Olyan ez, mint valami bus románc a Lukács Károly hegedűjén előadva.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

Bleriot asszony az uráról.

Szomorú családi élet.

Távirati tudósítás.

Arad, július 30.

Igen érdekes beszélgetést közöl egy londoni lap tegnapi száma a dicsőséges feltalálónak, Bleriot Lajosnak feleségével. Bleriotné többek között ezeket mondta a nála járt újságíróknak:

— Biztosítom önt, hogy egy áviatikussal feleségének lenni nem a legrózsásabb dolog. Ma itt boldogan lát, de nem is hiszi, eddig mi mindent kellett eltűrniem.

— Esküvőnk óta, tehát 8 esztendő óta, valósággal lázas atmoszférában élek. Nem hallottam másról beszélni, mint repülésről, veszedelmes kísérletekről és mechanikáról. De mindig biztam abban, hogy férjem fáradozása végül sikerre vezet, mert ismertem kitartását. Jól emlékezem arra ez időre, mikor Lajos csak ceruzával a kezében tudott az asztalhoz ülni. Gyermekeimmel együtt sokszor elnéztük, amint a legkülönbözőbb terveket rajzolta az asztalterítőre és egészen megelégedett az evésről. Ha beszélni kezdett a repülés problémájáról, órák hosszat tartott előadást különböző technikai dolgokról. Mondhatom, hogy férjem házasságunk nyolc esztendejében nem beszélt másról, mint aeroplánjáról. Valósággal gyűlöltem ezt a gépet és a gyermekeim is ijesztő rémnek tartották. Mikor a gyerekek először mozogni látták, kiáltozva menekültek apjuktól.

Bleriot asszony azzal végezte beszélgetését, hogy férjével együtt szándékozik egy repülésben résztvenni és mosolyogva szólt:

— Borzasztó: mikor férjem gépét konstruálta, nem volt egy perce sem számomra. És most, mikor diadalt ül, éppen úgy van a dolog. Oh, az a dicsőség!...

Spitzer Ignác arcképének leleplezése

A zsidó hitközség közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 30.

Közgyűlést tartott ma délután az aradi zsidó hitközség, hogy humánus örökgyógyójának, Spitzer Ignácnak emlékét megünnepelje és egyúttal a hagyaték ügyében is megtegye a szükséges intézkedéseket. Az első célra szolgált Spitzer Ignác arcképének ünnepes leleplezése, míg az utóbbi intézkedések legfontosabbika az örökölt földbirtok bérbeadása volt.

Nemess Zsigmond dr. hitközségi elnök délután 5 órakor nyitotta meg a közgyűlést a zsidó fiúiskola dísztermében. Mindjárt ezután következett a Balla Frigyes aradi festőművész eseteje alól kikerült igen szép arckép leleplezése. Az arckép mellett Nemess Zsigmond dr. tartott megható beszédet. Kegyeletes szavakban emlékezett meg az örökgyógyó humánus érzelmeiről és az aradi hitközség történetében örökké emlékezetesnek maradó végintézkedéséről, melyért — ugymond — halálának csak igen kis részét rójjá le a hitközség akkor, midőn Spitzer Ignác arcképét a hitközség legkitűnőbbjeinek képei közé helyezi. Legyen e kép a hitközség tanácstermének falán buzdítás arra, hogy az utódok is kövessék Spitzer Ignác emberszerető, hitsorsosaiért munkáló életének példáját. Az a hitközség, melynek ilyen fiai vannak, reménnyel nézhet jövője elé.

Az elnök szép beszéde után lehullott a lepel a képről.

Az elnök jelentése következett ezután a

Spitzer Ignác hagyatéka ügyében tett eddigi intézkedésekről. Kimondotta a közgyűlés, hogy a hagyaték átadása után mindjárt hozzáfognak a menház építéséhez, amire nézve szükséges intézkedésekkel az elnökséget bízták meg.

A hitközségre hagyományozott Rendetlen-dülő haszonbérletére négy ajánlat érkezett. A közgyűlés a négy pályázó közül (ajánlatot tettek: *Husszerl Vilmos Glogovác, Nemess Géza Arad, Goldschmiedt Sándor Arad és Brandeisz Henrik Simánd*) *Brandeisz Henrikét* fogadja el; ő a birtok holdjáért legtöbbet, 35 koronát ajánlott.

Végül a közgyűlés sajnálattal vette tudomásul, hogy *Szmetána Dezső* főkantor-helyettes tanulmányainak folytatása miatt *lemondott állásáról* és megbizta az elnökséget a szükséges intézkedésekkel.

HIREK.

Betöréssel vádolt orvos.

Távirati tudósítás.

Arad, július 30.

Az uri nyomoruság mélységeit világitja meg az a különös betörési eset, melyben a budapesti rendőrség folytat a legnagyobb titokban nyomozást.

Egy Kossuth Lajos-utcai gyógyintézet, tulajdonosa *Jutassy József dr.* följelentést tett a IV. kerületi kapitányságon, hogy alkalmazottja, aki *gyakorló budapesti orvos*, a gyógyintézet egyik alkalmazottjával összejátszva, hónapokon át megdézsmálta a gyógyáru raktárát és több ezer korona kárt okozott neki.

A nyomozás során sikerült megállapítani, hogy a bűnös orvos *alkulcsot csináltatott a gyógyraktárhoz* s társnőjének őrtállása mellett napról-napra nagy értékű gyógyszereket csempészett ki, melyeket azután értékesített. A bűnös orvos, akinek *előkelő rokonsága van*, néhány hónap előtt megvált az intézettől, de azután is el-ellátogatott a Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatti gyógyintézetbe, természetesen olyan időben, mikor *Jutassy dr.* nem volt odahaza s a kisasszony segítségével tovább is üzte a betörői jövedelmező mesterséget.

Most az ügy úgy derült ki, hogy az orvos *meglopta társnőjét*, akinek az intézetben levő kézi pénztárából negyven koronát csent el. Ez felháborította a csendes társat s az orvos üzemeit elárulta gazdájának, sőt bebonyosította azt is, hogy az alkules ma is a betörő orvos birtokában van.

A szenzációs eset részleteit, míg a betörő cég orgazdait nem sikerül kinyomozni a legnagyobb titokban tartják.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 31-én az időjárás: melegebb, száraz.

— **Aradi nők a román királynénál.** Erzsébet, román királyné hétfőn délelőtt a Peles-kastélyban kihallgatáson fogadta *Boku Szever*, az aradi *Tribuna* szerkesztőjének feleségét és *Jonescu Melanit*, *Jonescu csuci* körjegyző leányát. A királyné rendkívül szívélyesen beszélgetett a két nővel és nagy részletességgel kérdezősködött az aradi románok társadalmi életéről, amelynek több vezető alakját személyesen ismeri. A királyné végül aláírásával ellátott arcképét adományozta a hölgyeknek.

— **Wekerle a királynál.** Ischlból táviratozzák: *Wekerle Sándor* miniszterelnök augusztus 4-én ideérkezik és kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A miniszterelnök a helyzetről tesz jelentést a felségnek.

— **A Westinghouse-gyár új részvénytársasága.** Az épülőfélben levő aradi Westinghouse gyár támogatásával legutóbb „Magyar Autoforgalmi Részvénytársaság” cég alatt 400.000 korona alaptőkével új részvénytársaság alakult. A vállalat igazgatóságában helyet foglalnak: *Papp Géza, Kunz József, Baross János, Wessely Tibor dr., Molnár Jenő dr.* és mások.

— **Kinos incidens egy hadbírósnál.** Még emlékezetes az a feltűnést keltő röpirat, melyben egy volt honvédfőhadnagy a maga szerencsétlen sorsa iránt a törvényhozók figyelmét akarta felhívni és a parlament karzatáról szóratva a képviselők padjai közé. *Risztics főhadnagy* provokálta ily módon a maga személye iránt a közérdeklődést és az *Aradi Közlöny* annak idején elmondotta a szerencsétlen ember élete folyását. Ebből az ügyből következőleg ma — mint fővárosi tudósítónk jelenti, — a budapesti honvéd hadbírósnál feltűnést keltő incidens játszódott le. *Risztics* ügyében egy alvezredes hadbíró, a zágrábi hadtestparancsnokság utasítására, kihallgatta *Földes Árpád dr.* fővárosi ügyvédet. A kihallgatás befejeztével a hadbíró felszólította a tanut, hogy írja alá a jegyzőkönyvet. Az ügyvéd neve aláírása előtt bepillantott az írásba és megütközéssel látta, hogy a *jegyzőkönyv horvát nyelven van megszerkesztve.*

— Nem írom alá ezt az írást, mert ez törvényellenesen van felvéve. Megtagadom az aláírást, mert magyar hatóság csak magyar ügyiratokat szerkeszthet. A honvédség pedig magyar állami intézmény.

A hadbíró azzal igyekezett eljárását megmagyarázni, hogy a zágrábi parancsnoksághoz tartozó ügyről van szó s a honvédség erre való tekintettel írta horvát nyelven a jegyzőkönyvet. *Földes dr.* nem fogadta el a magyarázatot és a katonai hatóság az aláírás nélkül volt kénytelen a tanukihallgatást befejezni.

— **Új nagyszálloda Budapesten.** Budapestről írják: *Hir* szerint *Schmitt Károly*, a Royal szálló volt igazgatója azzal a gondolattal foglalkozik, hogy nagyszabású szállodát létesít Budapesten. Tervének a megvalósításához már is hozzákezdett és most tárgyalásokat folytat *Müller Vilmos*sal, *Teréz-körut 6.* számú háztulajdonossal, a ház megvétele dolgában. A megegyezésre egyelőre kevés a kilátás, mert a ház tulajdonosa 1.600.000 koronát kér a házért. Ha azonban az üzlet létrejön, akkor *Schmitt* a hatalmas épületet egy modern nagyszállóvá alakíttatja át.

— **Verseny tárgyalás.** A máv. igazgatósága verseny tárgyalást hirdetett a *sofroyai* talpfa-telitő telep villamos világítási és erőátviteli berendezésére. A verseny tárgyaláson a munkálatokkal *Altenstein és Brant* budapesti mérnökök gépgyárát bízták meg 24,964 korona árban.

— **Egy híres cigányprimás halála.** Abban a világban, ahol mulatni szoktak, jól ismerték Budapesten *Lukács Károly* cigányprimást. Sokáig az Orfeum-kávéházban hegedült és ott szeretett belé *Freistadtler Flóra* bárónő. A bárónő és cigányprimás kissé zajos szerelme nagy feltűnést keltett. Egyszer a bírósággal is meggyűlt a bajuk, mert a szomszédok bepanaszolták őket, hogy nyitott ablak mellett *Ádám-kosztümben* sétálnak a szobájukban. Ma azt telegrafálják *Sátoraljaújhegyről*, hogy *Lukács Károly*, annyi vig mulatság szerzője és hőse, meghalt az ottani kórházban. Meghalt mindenkitől elhagyatva és elfelejtve. Az újhelyi cigányok disz-temetést fognak rendezni híres kartársuknak.

— **Leszámolás a Székely-Otthonban.** A következő két nyilatkozat közlésére kértünk fel: Minden további hírlapi polemiait kerülendő kijelentem, miszerint valótlan *Benkő Gyula* urnak azon állítása, hogy ő csak most, a *Bedő dr.* hírlapi közleményéből értesült arról, hogy a generális székely gyűlés számadásainak felülvizsgálására annak idején az ő elnöklete alatt küldetett ki egy ötös bizottság. *Benkő* ezen elnöki minőségében *tavaly egyszer már gyűlést is hívott egybe.* Miután azonban a bizottság tagjai közül azon a gyűlésen csak én jelentem meg, ennél fogva nem számolhattunk *Benkő* aztán tovább semmi lépést nem tett. Tény az is, hogy *Bedő dr.* a leszámolást ülésekben és azokon kívül is többször sürgette. Tény, hogy *Bedő Árpád dr.* a *Bedő Albert dr.-től* átvett 422 kor. 66 fillérrel még *ugyancsak akkor, 1907 ben* elszámolt s erről az Otthonnak jelentést is tett. Arad, 1909. évi július 30-án. *Dániel Antal*, az Otthon volt titkára és pénztárnoka.

A másik nyilatkozat a következő: Tény, hogy *Bedő Árpád dr.* folyó hó 26 án, hétfőn, két nappal a kommüniké megjelenése előtt a délelőtti hivatalos órák alatt felkeresett irodai helyiségemben és arra kért, hogy mutassam meg a *Benkő Gyula* irodai helyiségét, mert a generális székelygyűlésről való leszámolást végre már nemcsak kéri, de egyenesen követeli. Arad, 1909. évi július 30 án. *Köncz Gyula* máv. főellenőr, az Otthon volt elnöke.

— **A papok és a mozi.** Az „Osservatore Romano”-ban és a „Katolikus Tudósító”-ban most jelent meg az a rendelet, amelyet *Raspighi* bíboros vikárius a római papsághoz intézett s amely a papokat a moziból eltiltja. A rendelet így szól:

„Hivatalunknak egyik legfontosabb gondja, hogy őrkdjünk afölött, nehogy a papságba olyan szokások csusszanak be, melyek a *papi rend szentségét és méltóságát* sérthetnék. Minthogy értesültünk arról, hogy úgy a világi, mint a szerzetes papsághoz tartozó papok nyilvános kinematográf-előadásokat látogatnak, melyeken igen gyakran a vallást és erkölcsöt sárbarántják, köteletségünknek tartottuk, hogy a Szentatyát erről értesítsük és arra kérjük, hogy tegye meg a szükséges lépéseket, hogy az igen káros visszaélések megszűnjenek. *Ezennel megtiltjuk a Szentatya nevében* és az általa ezen célra adott teljhatalom alapján, egyuttal a papság emlékezetébe visszaidézve azt a kötelezettséget, hogy nyilvános színelőadásokat se látogasson, hogy a papság Rómában a nyilvános kinematográf előadásain megjelenjék. A Szentatya határozott kívánságára elhatároztuk, hogy a papság azon tagjai ellen, kik esetleg, mitől isten mentsen, ezeket a rendelkezéseket nem tartanak be *kánoni büntetésekkel* — beleértve a suspensio a divinist - fogunk eljárni”.

— **Halálozás.** Pestélyi *Berivoy János* nagybirtokos, Hunyadvármegye közigazgatási bizottságának és törvényhatóságának, Szászváros képviselőtestületének tagja, a szászvárosi és algyógyi ref. egyházak presbitere, a szászvárosi takarékpénztár igazgatóság tagja, a hó 29 én hajnali 2 órakor, élete 49 ik, házassága 21-ik évében meghalt Szászvárosban. Ma, a hó 30 án délután 4 órakor Gyaimárra szállították és ott eltemették.

— **Pusztító tüzvész.** *Sopronból* táviratozzák: A közeli *Löcs* községben tüz támadt és az óriási szélviharban 40 lakóházat és 50 melléképületet hamvasztott el. A tüz ellen alig lehetett védekezni. Az összes takarmány is elégett. *A tűznek három ember áldozatul esett.* A kár igen nagy.

— **A Balatonba fullt.** *Balaton-Almádiból* táviratozzák: *Vértessy-Weisz Arnold* Ernő fia: *Vértessy-Weisz Jenő* szerdán délelőtt csónakon kiment a Balatonra. Hirtelen óriási vihar támadt, mely mélyen belesodorta a csónakot a Balaton közepébe. Az eltűnt ifjút két napig keresték, míg ma megtalálták a csónakot *Sió-*

fok közelében az ifju rubájával együtt. Valószínű, hogy Vértessy-Weisz uszni akart, de a hullám eltemette.

— **Függetlenségi gyűlések.** Szegedről táviratozzák: Minden ellenkező híreszteléssel szemben Becsey Károly országos képviselő ma itteni újságírók előtt kijelentette, hogy a függetlenségi népgyűléseket Kossuth Ferenc pártelnök nem fujta le és hogy az alföldi és délvidéki pártszervezetek első gyűlését számos képviselő részvételével augusztus 22-én tartják meg Szegeden még nagyobb arányokban, mint azt először tervezték.

— **Gyermekrabló cigányleány.** A budapesti német főkonzul ma megjelent a budapesti főkonzulánál és elmondotta, hogy Berlinből egy gyermekrablási esetre hitták fel a figyelmét. Az oppelni törvényszék kerületében ugyanis letartóztattak egy cigányleányt, aki egy harmadféleves leánykával barangolt községről-községre. Feltűnt, hogy a kisleány teljesen elűt a cigányleánytól, aki pedig a magáénak valija a gyermeket. Az apróság haja világos szőke, szeme sötétszürke, arcszíne halvány, fehér, egyáltalán nem cigánytipus. Ruháján aranszínű gombok vannak, fulbevalót, gyűrűt visel. A cigányleány egyszer Ballasch Annának, más-szor Benk Annának mondja magát. A gyermeket hiába faggatják, nem tud felvilágosítást adni magáról. Magyarul, németül és románul beszél. A német batóságok azt hiszik, hogy a cigányleány valamelyik magyarországi román községből rabolta el a gyermeket. A főkonzulánál megindította a nyomozást.

— **A békési tűz.** Mai számunkban írtunk arról, hogy Békésen nagy tűz pusztított. Reggel kilenc órakor kigyuladt Stern Hermann kereskedő háza és a heves szélroham a szikrákat minden irányba széthordta. A negyedik kerületben tizennégy, a harmadikban hat ház pusztult el. A tüzet estig nem tudták eloltani, bár az oltásban résztvett az egész lakosság. A kár igen nagy. Oltás közben többen megsebesültek.

— **A Vadászkiért vendéglő.** Felhívjuk a városi közönség figyelmét az újonnan minden komforttal átalakított Vadászkiért söresarnok mai megnyitó ünnepélyére, melyet Nagy Lajos közkedvelt vendéglős fog személyesen vezetni.

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére.** — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Öt napos turista kirándulás a Magas-Tátrába.** Az aradi turista egyesület ez évi kirándulási programjába a Magas-Tátrát is fölvette. Kétségtelen, hogy ez lesz egyik legszebb és legélvezetesebb kirándulása a természet kedvelőinek. Hisz a természet nagyszerűsége különös vonzóerővel bír és közvetlenül hat az emberi kedélyre. Főképp azonban az impozáns környezettel és festői tájjal övezett óriás hegységek azok, melyek a természet szépségeit, bájait csupán csak gyönyörködésből látni és élvezni vágyókat varázserővel vonzzák magukhoz. Ilyen lebilincselő tájakkal büszkélkedő magas hegységünk a természeti ritkaságokban és kincsekben bővelkedő tátrahegység, a Szepességnek gyöngye, koronája. Hetek kellene ahhoz, hogy a Magas-Tátra vidékét meglátogassuk és hónapok, hogy az égbe meredő sziklacsucainak halmazával, ezeknek örökös télvilágával, mértőföldre terjedő fenyveseivel, virágokkal teleszórt bájos, majd vad völgyeivel, magas fekvésű tavaival, tengerszemeivel, elbűvölő vizeséseivel megismerkedjünk, de öt nap elég, hogy szépségeinek minden változatosságából izelítőt kapjunk. Így állította össze programját augusztus 14-től—19-ig az aradi turista egyesület is. Utitervébe vette föl a szent-iványi Csorba tavat, a Tátra legbájosabb völgyével, a menguszfalvi völgygyel, a magas sziklarégiókban elrejtett és szilaj zergék lakta vad poprádi tavat, a virág és fenyőillatos üdítő levegővel teli Klotild-utat díszes villáival, melyek mint gyöngyfüzér szegélyezik a 19 kilométer hosszú utvonalat; az előkelő világ találkozó helyét, a három festői Tátrafüredet és a vadregényes Tarpataki völgyet a morenák között zuhogó, bömbölő óriási vizeséseivel, az öt-tó és annak a hó világába temetkező csodás környezetét,

végül az Alacsony-Tátrában a gyönyörű sztraceni völgyet a világhírű dobsinai jégbarlanggal, amely óriási jégtömegével, bűvös jégalakzataival, titokzatos és borzalmatkeltő jégüregeivel egyik bámulatból a másikba ejti a szemlélőt. E kirándulásra jelentkezni lehet folyó év augusztus 6-ig. Indulás aug. 14-én este 9 óra 30 perckor és visszaérkezés 19-én este 7 órakor. Összes költségek kedvezményes vasuti jeggyel 115 korona. Részletes felvilágosítást készséggel ad az aradi turista egyesület igazgatósága bármikor írásban, vagy a hivatalos órák alatt mindennap délután 4 órától 7 óráig szóval. (Vas szálló I. em. udvar.)

(*) **Az állami tisztviselő országos egyesületének aradi köre választmánya** e hó 31-én (szombaton) délután 6 órakor a főreáliskola tanári tanácskozó termében (földszint, főbejárattól balra) rendes ülést tart. Tárgysorozata a következő: A folyó évi szeptember hó 25—26-án Kolozsvárott tartandó állami tisztviselő-kongresszust illetőleg teendő intézkedések. A kör tagdíjainak beszédési módja. Pénztárnok és ellenőr jelentése. Esetleges indítványok.

(*) **Antialkoholista kirándulása.** Az aradi alkoholelleses „Kitartás“-páholy holnap kirándulást rendez a kladvai völgybe. Indulás: reggel 6 óra 32 perckor a Győrök felé induló Máv. személyvonattal Barackára. Visszaérkezés valamelyik motorossal, vagy Máv. személyvonattal este. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

Nők a léghajón.

Bátor asszonyok.

Annie de Brissac francia író nő egyik párisi lapban a következőképen cseveg arról az igazán modern témáról:

A nőknek ésidők óta az a rendeltetése, hogy hódítsanak; nem csodálható tehát, hogy a mostanság akkora érdeklődéssel kísért problémából, a levegő meghódításából is kivesszi a maga részét. Lépten-nyomon olvas az ember olyan nőkről, akik léghajósuton vesznek részt. És míg csak nemrég az is hódított számba ment, ha nő kötéllel a földre erősített léghajóra mert szállni, addig ma már nemcsak „uraivá“ lettek a nők a szabad ballonnak, hanem akárhány olyan nő is akadt, aki a kormányozható léghajó kormányrudjánál csodás bátorságnak, biztosságnak, páratlan ügyességnek adta tanujelét és bátran megállja a versenyt legvakmerőbb férfikollégájával is.

Amerika egész sereg bátor léghajósra mutat rá, Franciaország pedig, mint mindig, ugy most is ezen a téren se marad az új világrész mögött. Amerika csak annyiban áll még Franciaország előtt, hogy ott nemcsak a léghajózáshoz vannak lelkes és törhetetlen női hívei, (ebben a francia nő már rég elhagyta az amerikai), hanem a repülőgépek nyújtotta élvezetnek is bőven hódol. Wilburg Wright tudvalevően három nőt is elvitt már magával légi útjára s a többi amerikai repülőgépes is több ízben ültetett női utast maga mellé. Franciaországban egy előkelő arisztokrata asszony, aki nemcsak mint sportlady, hanem mint költő is jelentős szerepet játszik, a minap aeroplant rendelt magának, hogy mint Marcell Prevost szellemesen megjegyezte róla, a valóságban is követhesse fantáziájának eddig csak költői röptét.

Egyelőre még csak a léghajó, még pedig úgy a kormányozható, mint a kormányozhatatlan, divik Franciaországban és a női léghajósok klubjának, (mert ilyen is van,) már öt léghajója van, mely szám azonban őszig alkalmasint négyszerezére fog emelkedni. A klub ballonjainak felszállásánál tetemesen a női rendezés domborodik ki, minek folytán nemcsak a sport, hanem elsősorban az előkelő társaság eseményévé válik. Megjelenik egész Páris, helyesebben szólva a lóversenytér válogatott publikuma: a születés, a pénz, a szellem és a szépség arisztokráciája.

A klub a minap ünnepet rendezett. Pompás ötlet volt, hogy az ünnepségnek légi virágkorzó címet adtak. Ez hatott és vonzott. Valami újszerű látványosság ígérkezett. A startolás széles, virágos mezőn történt, hogy mintegy ez is jelképezze az eredeti ünnepség virágos karakterét. Ember ember hátán szorongott. Nem sűrű, fekete tömeg volt ez, mint a hogy azt az effajta tudósításokban elvassuk, hanem ezernyi színnek egybeolvadó harmóniája, mert hiszen a nők, sőt mondhatni Páris valamennyi nője adta meg hozzá a színelapot. E gyönyörű nézőközönség fölött büszkén libegtek és feszengettek a ballonok, melyeket virággal pazarul földszitettek, mindeniket azzal a virággal, amilyen neve a ballonnak volt. Mert keresztelheti-e nő a léghajóját, csak úgy, mint a jachtját, egyéb névre mint olyanra, amelyet az emberek a virágok birodalmából szemeltek ki? Maga a ballaszt egyrésze is nem sivar homokból, hanem friss, illatos virágból állott, melyet a felszállás pillanatában rázudítottak a közönségre. A léghajósok örömtől sugárzó arccal léptek be gondoláikba; nem egyedül, mert Páris legjobb léghajósai vetélkedtek egymással abban, hogy egyszer fönn a levegőben is rábizzák magukat az asszonyok kormányzására. Fenségesen, a tömeg ujjongása közepette szállni kezdtek a ballonok, pazar, feledhetetlen látványt nyújtva úgy a léghajósoknak, mint a nézőközönségnek.

A léghajó tehát, divatos kifejezéssel élve, „szalonképes“-sé lett és egészen bizonyosra vehető, hogy rövid idő múlva nem is lesz sikkes az olyan előkelő nő, kinek nincs léghajója, nem szokott léghajózáni, nem képesített léghajókormányos. Mert szebb szórakozást, nemesebb sportot el se lehet képzelni nála. Az álomvilág sportjának nevezte el a szép Noailles márkinő, aki mellel szintén költőnő. Van is valami álom abban a gondolatban, hogy elszakadunk a világtól és nekilendülünk a — semmisségnek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A becsapott menyasszonyok.** Érdekes házasságjárdelgési pört tárgyalt ma a budapesti büntetőjárásbírósa. A pör alapja egy apróhirdetés volt, amelyet egy facér kereskedősegéd tett közzé. A hirdetés így szólt:

Csinos iparos, akinek szépen jövedelmező műhelye van, elvenne oly fiatal leányt, akinek legalább 1000 korona hozománya van. Jelige 1000.

A hirdetésre tömeges válasz érkezett szobalányoktól és varrólányoktól. Sácsó Béla kereskedősegéd valamennyire válaszolt s azután következtek a rendezvonusok. A fiatalember majdnem mindegyiknek megígérte a házasságot, azután pedig 20—30 korona erejéig megpumpolta őket. Nagyon természetes, hogy többé a tájukra se ment. A becsapott lányok feljelentésére ma vonták felelősségre Sácsót, aki tagadta, hogy csalást követett volna el.

— En csak kölcsönkértem tőlük, de nem voltam abban a helyzetben, hogy visszafizethettem volna nekik.

A bíró elítélte nyolc rendbeli család vétségcímén Sácsót három hónapi fogházbüntetésre.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A bortermelők szervezkedése.** A „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete“ kezdeményezésére és a m. kir. földmívelési miniszterium támogatása mellett megindult mozgalom folytán végre a szőlősgazdák is szervezkednek. Egyes vidékeken a bortermelők pincészövetkezeteket létesítettek és saját céjük alatt hozzák forgalomba saját termésű boraikat. A fogyasztó közönségre nagy előnyt jelent ez a mozgalom, mert bárki minden közbeeső közvetítő közeg nélkül közvetlenül a forrásból szerezheti be a legjutányosabb árban borszükségletét. Elsőnek a „Ceglédi Bortermelők Első pincészövetkezeté“ alakult meg és működését már megkezdette. A pincészövetkezeteket megalakulásuk után állami felügyelet alá fogják helyezni.

= A termés Békésben. Szarvasról írják: Az aratást befejezték, de az eredmény nem vizsgálható a szegény gazdákra. A mi vidékünkön 5 métermázsás buzatermés kis holdon a legjobbak közül való. Sajnos, hogy sok helyen meg kellett elégedni a két métermázsával holdanként. A minőség jó, azért az őszt sok buza erősen selyli. A eséplés egy hét óta folyamatban van és rövid időn be is fejezik. Az időjárás napok óta rendkívül meleg, úgy hogy a kukorica, amely pedig a legmesszebbmenő reményekre jogosított e hónap első felében, sok helyen száradni kezd. Ha hamarosan áldást hozó eső meg nem nedvesíti kiaszott földünket, szomorú napok következnek kisgazdáinkra, akiknek egyetlen anyagi menedékül a bő kukorica-termés ajánlkozott. A buza az életre, adóra és vetőmagra talán elég lesz: a disznóhizlalást és egyéb kiadásokat a kukoricának kellene fedeznie. Munkaalkalom rendkívül kevés kínálkozik, szegényebb embereink kénytelenek voltak vasutépítéshez, Budapestre téglahordáshoz szegődni, hogy az Alföld televény földje helyett ott arassanak.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 30.

A levegő lehűt egy kissé, mely körülmény az amugy is izzasztó eséplési munkálatokat megkönnyebbitette.

A gabonapiaci hozatalok lassan indulnak meg, ennek oka egyrészt, hogy a esépléssel késnek, másrészt várnak az eladással.

A gabonapiaci irányzata csendes. Az árak változatlanok.

A mai piacon elkelt:

500—600 mm. buza (uj)	13:40—14:00
200 mm. tengeri (ó)	7:30—7:40
100 mm. rozs (uj)	8:50—8:80
Zab (uj)	7:20—7:30
200 mm. árpa (uj)	6:80—7:20

A gabonapiaci árak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy az eladásra került gabona minőségileg nagyon különböző.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 30.

Amerika ¼-el olcsóbb. 20 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	7.06—7.07	7.03—7.04
Buza 1909. októ. erre	13.67—13.68	13.61—13.62
Buza 1910. ápr. ísra	13.90—13.91	13.84—13.85
Rosza 1909. októberre	9.88—9.89	9.85—9.86
Zab 1909. októberre	7.58—7.59	7.53—7.54

Zárlat 5 órakor.

Utótőzsde üzletelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 30. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillerig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillerig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban — fillerig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban — fillerig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — 145—146 fillerig.

Sertéslétszám: július hó 27. napján volt készlet 29,642 darab, július 28. napján felhajtott 62 darab, július 28. napján elszállított 287 darab, július 28. napjára maradt készletben: 29,417 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata vevők változatlan.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Egy aradi előfizető. Corvin főhadnagy motorosánakja.

IDEGENEK ARADON.

— Július 30. —

Fehér Kereszt szálloda. Kiss Sándorné magánzónó Debrecen. — Schwarz Oszkár utazó Budapest. — Rosenzweig Armin utazó Budapest. — Raffelsberg Armin kereskedő Bécs. — Kohn Samu utazó Temesvár. — Kis Zsigmond keres-

kedő Budapest. — Littman Samu utazó Budapest. — Urszvédl Ignác utazó Budapest. — Herman József utazó Budapest. — Gyöngyössy Lajos gyógyszerész Budapest. — Szutik Kálmán kereskedő Budapest. — Horváth Ferenc házbérlő Budapest. — Kepes Lajos igazgató Budapest. — Vértessi Ignác utazó Budapest. — Molnár Gyula dr. ügyvéd Temesvár. — Bodrogi Mór földbirtokos Bácsstopolya.

Központi szálloda. Pichl Lajos dr. szobrász Szeged. — Wilhoim Arnold ügyvéd Hódmezővásárhely. — Rosenberg Alajos utazó Budapest. — Schatteles Viktor utazó Lugos. — Rózsa József utazó Budapest. — Weisz Bertalan ker. utazó Szeged. — Almay Olivér birtokos Almás-Alcsil. — Frölich Oszkár kereskedő Károlyváros. — Deter Albert utazó Budapest. — Possel Tivadar ker. utazó Budapest. — Steinberg Bertalan vállalkozó Petrozsény. — Mandel Ferenc utazó Budapest. — Frank Adolf utazó Budapest. — Kerekes Samu utazó Budapest. — Altman Mór utazó Budapest. — Kohn Béla utazó Bécs.

Pannonia szálloda. Gallov Károly nyug. só-tárnok Arad. — Zurányi Gusztáv tanító Lajosfalva. — Klein Simon kereskedő Aranyág. — Weisz Bernát dr. királyi közjegyző Bártfa. — Grünvald Lajos borjakereskedő Budapest.

Holnap, augusztus hó 1-én vasárnap délután 2 órakor lesz az Aradi Könyvnyomtatások Szakegylete által rendezendő nagy népszerű pélya, ahol többféle versenyek, kabaret, tüzjáték stb. és este táncvigalom lesz. A népszerűség a városliget összes helyiségeiben lesz megtartva.

NYARI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1909. július hó 31-én:

Hegedüs Gyula vendégfelleptével:

A kivándorló.

Színmű négy felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc.

S Z E M É L Y E K:

Hatfaludi Pál	Ditrői Mor.	Mihályi Mihály	Hunyady J.
Pálffy Szentgróthy	Keszler Ede.	Mihályiné Acél, leányuk	Follinusné E. Kőrössi Juel.
Jeszi Hegyi	H. Harmath J.	Kelemen Boka	Hegedüs Gy. Szendrey M. Zöldi A.
Keresztessy	Várnay Jenő.	Ajtai Odón.	Veres

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. július 31-én, szombat:

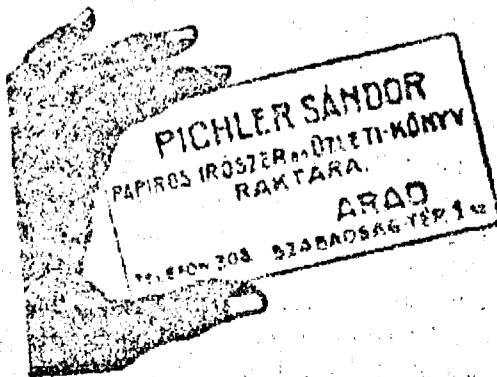
1. Az ördög bájitala. Látványosság. — 2. A vidéki anyakönyvvezető. Bohózat. — 3. Almaborszüret. Természet után. — 4. Késik az óram. Kacagató. — 5. A molnár boszúja. Dráma. — 6. Száz korona a megtalálónak. Kacagató. — 7. Antoinette monoplan repülőgép felszállása. — 8. Prémvadászok. Dráma. Irta: Jules Marny. Előadják elsőrangú párisi művészek.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTÉR*

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Sörösarnok megnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a

Vadászkürt sörösarnokot ma szombaton, július 31-én

MEGNYITOM.

A teljesen átrenovált és egészen új, modern felszereléssel berendezett kellemes és kényelmes találkozó helyé varázsolt sörkerthelyiséget és éttermemet

Nagy Lajos

szakavatott vezetésére biztam, ami teljes garanciát nyújt arra, hogy a n. é. közönség minden igénye kifogástalan kielégítést nyer.

A közönség szórakoztatására állandóan szerződöttem Arad legelső 14 tagu ujonnan szervezett cigánybandáját, mely

Gyurkovits András

primás vezetése alatt

naponta hangversenyez.

Fűszeres, tiszta és izletes magyar konyha!

Francia szakácsművészet!

Kifogástalan gyors és pontos kiszolgálás!

Tisztán és szakszerűen kezelt gazdag pince!

2776

A hirneves

Dréber-féle Schwecháti

sörből óránként friss csapolás!

A n. é. közönség jóindulatu támogatását kéri

Lőrinczy János,

vendéglős és

Nagy Lajos.

Tanitónöképezdei magánvizsgálatokra

előkészítő tanfolyamot nyit **szeptember elsején** megbízható okleveles tanitónö.

Tandij, vizsgadíj, vizsgára vasúti költség és ellátás mindössze évi 400 korona.

Jelentkezéseket már most elfogad **Görcsö Gizella tanitónö** (Arad, Kápolna-utca 4. sz., ajtó 11.) 2769

22920 - 1909.

Hirdetmény.

A Weitzer János-utcában épülő leányiskola földszintjén folyó évi november 1-től kezdve a üzleti helyiség bérbeadandó lévén, értesítjük az érdeklődőket, hogy a ki-bérlésre vonatkozó ajánlatok szóval vagy írásban a hivatalos órák alatt **Lócs Rezső gazdasági tanácsnokhoz** intézendők.

Arad, 1909. július hó 4.

A városi tanács.

Engelhardt-féle Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek részére 2096

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában kaphatók.

28199 - 1909. szám.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az 1909. évre elkészített III. osztályu kereseti adónak ált. jöv. pótdadó kivetési lajstrom I. évi augusztus hó 1-től a város adóügyi osztályánál 8 napi közszemlére van ki-téve.

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásikat, és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adó-nemmel már a múlt évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovat-

nak meg, adó tartozásukat az adó-könyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi ta-nácsnál előterjeszthetik.

Arad, 1909. július hó 27.

A városi tanács.

9561 - 1909. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757 - 403/1884. számú szabályrendelet 5. § a értelmében felhívom a ház- és telek tulajdo-nosokat, folyó hó 15-től szeptem-ber 15-ig házuk, illetve telkük előtt az asfalt burkolattal e lá-tott gyalogutat mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle bur-kolattal ellátott gyalogutat este 7 és 8 óra között meglocsolassák, mert ennek elmulasztása esetén az említett szabályrendelet alap-ján szigoruan büntettni fognak.

Arad, 1909. évi május hó 5-én.

Sarlot, főkapitány.

Arad és környéki helyiségek V., Alkotmány-utca 23. szám.

Azon mélyen tisztelt gazdák, kik **fűkaszázó és kévekötő arató-gépeket** óhajtanak vásárolni, saját érdekükben kérjenek prospektust!

MASSEY-HARRIS

kévekötő, MASSEY-HARRIS MASSEY-HARRIS

fűkaszázó, aratógépekről.

Kartellen kívül!

MASSEY-HARRIS COMPANY, TORONTO,
északamerikai fűkaszázó- és aratógépgyár.

!!! A világ legszolidabb gyártmánya !!!

Veréktörvisele: **Kornstein Gyula Sándor** BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 23. sz.
Utazók és ügyelők uton minosenek.

Közvetlen kérdézőkérdeések kéretnek.

Arad, 1909. július 31.

Uj kávéház! Uj kávéház!

Értesítés!

Értesítem Aradváros és vidéke n. é. közönségét, hogy **Aradon, a Boros Béni-tér és Nádor-utca sarkán** levő s Oméltósága báró Nopcsa Elekné urnő tulajdonát képező házban egy, a mai kor igényeinek teljeseen megfelelő

Royal-kávéházat

létesítettem, melyet 1909. július 31-én (szombaton) délben ünnepélyesen megnyitok.

Kávéházamban, mely mindennap reggelig van nyitva, mindenkor a legjobb hideg biffé, legkitünőbb hegyaljai **borok és hideg kőbányai sör palackokban** a legjutányosabb árért, a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett lesz felszolgálva. Főtörökvésem mindenkor az leand, hogy az igen tisztelt vendégeim meglegedését kiérdemeljem, miért is szives pártfogást kér kész szolgálattal

GALLY FERENCZ
a „ROYAL”-kávéház tulajdonosa.
Modern billiárd asztalok. Kellemes helyiség.

Fehérnemü Osztály.

Varrás nélküli alsó lepedő, hór erős, hófehér, darabja **1 frt. 40.**

Maradék mosott madapolan chiffon, mindegy célra alkalmas, mé-tere **32 krajczár**, e minőség rendes forgalmi ára **40 krajczár.**

Maradék pamuth vászon, kiváló finom minőségűek, **32 krajczár, leg-vékonyabb 34 krajczár**, ezek for-galmi ára **40 és 45 krajczár.** E ma-radékok **2 métertől 8 méterig** kaphatók.

Ujabbán érkezt nagy szállitmány **tiszta cerna vásznakból.** Már közismert **prima minőség**, erős szálú **65 krajczár, vékony 70-75 krajczár.** Egész finom **Irlandi, zsebkezdőre és finom kézimunkára.** 271

Nyári idényre!

Ajánljuk nagy választékban nyári takarót, fürdő öltönyt, fürdő-kalapot, fürdő lepedőt. **Uj mintá-zatu** mosó és gyapju Delainek **Uj könnyü ruhakelmék** mint Poupline-Grenadin. Legujabb vásznak mosó Ottomán minden divatszinekből.

Rosenblüh H. és Társa
Szabadság-tér.

Különleges olcsó cikkek.

Moire alsó szoknya minden színben darabja **4 frt. 50.**

Herwath mieder legujabb facon darabja **3 frt. 50.**

Nagy **parthie vétel női és férfi zsebkendőkben.**

Csoda olcsó árak!
Tiszta selyem **Taftt alsó-szoknya** minden színben darabja **5 frt. 80.**

Egyes **abroszok, szalvéták** rendkívül olcsón.

Kész női **fehérnemü, chiffon és vászonból csekély por foitokkal a kirakatból** rend-kivül olcsón kaphatók.

APRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség hiján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszoyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

mindeseket vétel vagy bérbévitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Jómódu, független

intelligens ifju oly csinos hölgy diskret barátságát keresi, akit állandóan támogatna. Legnagyobb titoktartás biztosítva. Leveleket „Csak titokban“ jelíggel a lap kiadóhivatalába kérek. 2747

Csók pajtásnak

levél ment kívánt helyre. 2779

Urak és Hölgyek

könnyű és jól jövedelmező mellékeresetre tehetnek szert, ha sorsjegyek részletfizetésre való eladásával foglalkozni hajlandók. Hasznavehetőség esetén fixfizetés! — Fleissig Sándor bankház, Budapest, Erzsébet-körut 2. 5890

Remington írógép

jó karban, 180 koronáért eladó. Cim a kiadóban. 2792

Neuman-palotában

II. emeleten egy 4 szobás modern lakás november 15-ikétől kiadó. Bővebbet Neuman-irodában. 2778

Elárusító,

ki a könyvelésben és irodai munkákban jártassággal bír, a magyar, német nyelvet szóban és írásban tökéletesen és lehetőleg a román nyelvet is bírja, előkelő részvénytársaságnál állandó alkalmazást nyer. Ajánlatok „Szorgalmas“ jelíggel a kiadóhivatalba kéretnek. 2780

Modern kölcsöntárunkba

érkezett újdonságok: Möricz Zs. Hét krajcár. Felicitas Rose: Heide-schulmeister, Zobeltitz: Die Körbe des Herrn von Wildenberg, Ingusz I. Fia Arad, Andrassy-tér 16. 178

Avolt keményi ögyári épületben

Hajó-utca 1. sz., egy nagy raktárhelyiség azonnal kiadó! Ugyanott eladásra szánt nagymennyiségű használt fedélbádóg is van. Bővebbet: Éles Ármin üzletében. 2713

Épületfakereskedés

(20 év óta fennálló) román vidéken, forgalmas mezővárosban, nagyobb vállalat miatt átadó. Átvételhez 6—8 ezer korona szükségeltetik. Ajánlatokat „Faület“ jelíggel a kiadóhivatal továbbít. 2746

Keresek

egy német ajku, szerény igényű kisasszonyt 2 kisleány és egy 6 éves fiu melé, ki a gyermekek nevelését és gondozását magára vállalja. Ajánlatokat bizonyítvány másolatokkal és fényképpel kér Steiner Ferencné, Déva. 2749

15 HP. lokomobilt

kölcsönképpen, esetleg megvételre keresek. Pollák Sándor, Erzsébet-körut 87. 2764

Aradon

egy izraelita intelligens gyermektelen házaspár, 2 izraelita gyermeket teljes ellátásra vesz az iskolai évadra. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2778

Újdonságok kölcsönzésre!

Ujvári: Az új keresztény. Blicher Clausen: Erősebb az életnél. Gömbösné: Az urasszony. Heyermans: Remény. Crawford: Arethusa. Tábori Kornél: Bűnös nők. Pásztor Mihály: Cifra nyomoruság. Pemberton: Vezérszög. Lorrain: Helie, a szabapincér. Maritimus: A nagy háború, kölcsönzésre kaphatók Kerpel Izso kölcsönkönyvtárában Aradon. 262

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívül előnyárban. Bloch H. papírkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Nem létezik jobb

Kitünő Húsleves azonnali elkészítésére

Keresztcsillag

MAGGI-féle

húsleves-kockánál.

Darabja 6 fillér.

A MAGGI-féle húsleves-kocka a legjobb húsleves összes alkotórészeit tartalmazza.

2669

Csak a MAGGI névvel és a keresztcsillag védjeggyel valódi.

Villanyvilágítás,

elektromotor, szellőztető, telefon, villámhárító, villamoscsengő és jelző berendezések.

Gáz- és villanycsillarak,

lámpák és izzótestek a legolcsóbb árak és legjobb kivitelben.

DIAMANT FERENC

Arad, Atzél Péter-utca 2.

(a színház főbejáratával szemben, Bohus udvar)

Telefon 595. 2717

Papirkalapok

minden színben

kaphatók

Pichler Sándor

papírkereskedésében

Arad, Szabadság-tér 1.

Vidéki megrendelések azonnal beszállítottak. 951

Dumbroviczán

u. p. Berzova, Aradmegye

6 darab

egészen jó karban levő vasabroncos

szilvaerjesztő kád

25—30 akós nagyságban

eladó.

Értekezhetni Dimitreszku Aradon, Pöhm vaskereskedőnél. 2766

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben. Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételre vagy más tárgyra átcsereztetnek TELEFON 438. TELEFON 438.

Julius Lén

életbe lépett az új bortörvény!

Bornylvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papíros, írószer és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz.

Állandó gyors- és gépirási tanfolyam!

Augusztus 1-én új tanfolyam nyílik meg. Tanórák az esti órákban (6—9-ig) tetszés szerint.

A tanfolyam végeztével bizottság előtt vizsga tartatik és a növendékek szabályszerű bizonyítványt nyernek. 2081

Mérsékelt tandíj! Beiratkozás egész nap!

Aradi nyomdász-veténysárság könyvnyomdája.

Nyomtatott Kurrweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével

Ziffer és Molnár

Összes Írógépek műszaki Intézete

Arad, Szabadság-tér 16. szám.